«ԱՐՑԱԽԲԱՆԿ» ՓԲԸ

2020թ. ԵՐԿՐՈՐԴ ԵՌԱՄՍՅԱԿԻ

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԿԻՑ

ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ծանոթագրություն 1.«Իրավական դաշտ և կորպորատիվ կառավարում»

1.1 Իրավական դաշտ

1.1.1 Բանկի հիմնական գործունեությունը

«Արցախբանկ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնվել է 1996թ-ին և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է 1996թ-ի օգոստոսի 14-ին ՀՀ կետրոնական բանկի կողմից թիվ 75 արտոնագրային համարով:

«Արցախբանկ» ՓԲԸ-ն ունիվերսալ բանկ է, որը ԱՀ և ՀՀ տարածքներում տրամադրում է ժամանակակից բանկային ծառայությունների գրեթե լրիվ տեսականի: Բանկը օրենքներով և այլ իրավական ակտերով, ինչպես նաև ներքին իրավական ակտերով սահմանված կարգով իրականացնում է հետևյալ ֆինանսական գործառնությունները՝ ընդունում է ավանդներ, տրամադրում է վարկեր, իրականացնում է դրամական պահանջների զիջման դիմաց ֆինանսավորում (ֆակտորինգ), տրամադրում է բանկային երաշխիքներ, բացում կամ իրականացնում է հաշվարկներ ակրեդիտիվներով, մատուցում է վճարահաշվարկային ծառայություններ, այդ թվում՝ բացում, վարում և սպասարկում է բանկային հաշիվներ, ներառյալ՝ բանկերի թղթակցային հաշիվները, թողարկում և սպասարկում է արժեթղթեր, իր անունից և իր հաշվին արժեթղթերով, ածանցյալ ֆինանսական գործիքներով կատարում է գործարքներ, մատուցում է ներդրումային և ոչ հիմնական ծառայություններ՝ համաձայն «Արժեթղթերի շուկայի մասին» ՀՀ օրենքի, օրենքով սահմանված պահանջները բավարարելու դեպքում իրականացնում է ներդրումային ֆոնդի (ներառյալ՝ կենսաթոշակային ֆոնդի) պահառության գործունեություն, կառավարում է այլ անձանց միջոցներր (հավատարմագրային (լիազորագրային)

Բանկն ունի քսաներկու մասնաճյուղ, որոնց միջոցով իրականացնում է իր գործունեությունը: Բանկն 30.06.2020թ դրությամբ ունի 470 աշխատող:

1.1.2 Գործարար միջավայրը

Բանկի գործարար միջավայրը Արցախի և Հայաստանի Հանրապետություններն (այսուհետ երկուսը միասին՝ նաև Հանրապետություն) են: Չնայած Հանրապետությունը շարունակում է իրականացնել քաղաքական և տնտեսական բարեփոխումներ, որպես զարգացող շուկա, Հանրապետությունում բացակայում են զարգացած գործարար միջավայրը և համապատասխան օրենսդրական ենթակառուցվածքները, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի այդ, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացված գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և կառուցվածքային զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ, կենտրոնացված տնտեսական հենքով: Այնուամենայնիվ, Բանկի Ղեկավարությունը գտնում է, որ ընթացիկ հանգամանքներում ձեռնարկվում են համապատասխան միջոցառումներ Բանկի կայունությունն ապահովելու նպատակով:

Բանկի ղեկավարությունը գտնում է,որ ընթացիկ պայմաններում իրականացվում են համապատասխան միջոցառումներ Բանկի տնտեսական կայունությունն ապահովելու նպատակով:

1.1.3 Բանկը որևէ խմբի անդամ չի հանդիսանում:

1.2 Կորպորատիվ կառավարում

1.2.1 Խորհրդի կառուցվածքը, կազմը

Խորհրդի նախագահի՝	**պարտականությունները կատարում է Էդվարդ Մարտինի Սանդոյանը**
Խորհրդի անդամներ՝	
	Արմեն Ռազմիկի Դարբինյան
	Էդվարդ Մարտինի Սանդոյան
	Լևոն Վարազդատի Ղազարյան
	Արթուր Հակոբի Օսիկյան

1.2.2 Տնօրինության կառուցվածքը, կազմը

Գործադիր տնօրեն - Վարչության նախագահ՝	**Արտակ Ռուդիկի Բալայան**
Վարչության անդամներ ՝	
Զարգացման գծով տնօրեն, Գործադիր տնօրեն-վարչության նախագահի տեղակալ ՝	**Լևոն Աշոտի Մարտիրոսյան**
Գլխավոր Գանձապետ ՝	**Պարույր Համլետի Գրիգորյան**
Գլխավոր հաշվապահ՝	**Ռուզան Վալերիկի Խաչատրյան**

1.2.3 Բանկի կանոնադրական կապիտալի 96.77 %-ը պատկանում է իրավաբանական անձանց, իսկ մնացած 3.23 %-ը՝ ֆիզիկական անձանց:

1.2.4 Բանկի նշանակալից մասնակիցներն են

1 «Հայաստանի Բիզնեսի Հիմնադրամ» ՓԲԸ	**51.72%**
2 Արցախի ներդրումային հիմնադրամ	**44.99%**

Բանկի բաժնետերերի քանակը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում կազմել է ութ բաժնետեր:

1.2.5 Բանկի խորհուրդը մեծ ուշադրություն է դարձնում բանկում կարգապահ և բարձր որոկավորում ունեցող միջին և բարձր օղակի ղեկավարների առկայությանը: Խորհուրդը Բանկի ղեկավարների վարձատրության (ներառյալ խրախուսամանն ուղղված վճարների) մակարդակը պահպանում է առավելագույն մրցակցային սահմաններում:

1.2.6 Բանկի արտաքին աուդիտի ծառայությունների համար վճարվող գումարի չափը որոշում է Բանկի խորհուրդը:

Ծանոթագրություն 2. «Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը»

2.1 Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը և ներկայացումը

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվում և ներկայացվում են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ),որոնք հաստատվել են Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՍԽ)կողմից:Ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա;Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացվում են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ:Ֆինանսական հաշվետվությունների առումով հաշվետու տարի է համարվում հունվարի 1-ից դեկտեմբերի 31-ըներառյալ ընկած ժամանակահատվածը:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվում են իրական արժեքի հիման վրա ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների,որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են պատմական արժեքով, բացառությամբ հողի և շինությունների, որոնք ներկայացվում են վերագնահատված արժեքով:

2.2 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ՝ Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող կամ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես տոկոսային եկամուտ և տոկոսային ծախս՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորուստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել՝ կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Բանկի տույժերի և տուգանքների գծով ստացվելիք գումարները հաշվեգրվում են եկամուտներին յուրաքանչյուր օր: Հաշվեգրվող գումարի հաշվարկման համար հիմք են հանդիսանում համապատասխան պայմանագրերը:

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հիմնականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Ներդրումային պորտֆելի, այլ կառավարական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան:

Զուտ առևտրային եկամուտը ներառում է Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը, տոկոսներից, շահաբաժիններից և արտարժութային տարբերություններից գոյացող բոլոր եկամուտները և ծախսերը:Զուտ առևտրային եկամուտը ներառում է նաև արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտը կամ ծախսը:

Շահաբաժիններից ստացվող եկամուտը ճանաչվում է, երբ Բանկի՝ վճարը ստանալու իրավունքը հաստատված է:

2.3 Արտարժութային գործառնություններ

Արտարժույթով գործարքները հաշվառվում են ՀՀ դրամով՝ կիրառելով գործարքի օրվա դրությամբ ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակված արժութային շուկայում ձևավորված միջին փոխարժեքը: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերագնահատվում են նշյալ միջին փոխարժեքով: Վերագնահատումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում որպես շահույթ կամ վնաս:

Արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք ներկայացված են սկզբնական արժեքով, փոխարկվում են ՀՀ դրամի՝ գործարքի օրվա միջին փոխարժեքով:

Բանկի կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	30 հունիսի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
ՀՀ դրամ/ԱՄՆ դոլար	482.36	479.7
ՀՀ դրամ/ԵՎՐՈ	540.44	537.26

2.4 Հարկային հաշվառում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են այլ համապարփակ եկամտում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են այլ համապարփակ եկամտում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գուդվիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա: Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

Բանկն իր գործունեության ընթացքում վճարում է նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ ծախսերում:

2.5 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ կենտրոնական բանկում պահվող միջոցներից (բացառությամբ՝ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխաշվարկների համար դեպոնացված գումարների) և այլ բանկերում հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկի կարճ ժամանակամիջոցում և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցների փաստացի ներհոսքի և/կամ արտահոսքի ձևակերպումը կատարվում է արժույթների անվանական արժեքով՝ պատշաճ կերպով կազմված վճարահաշվարկային փաստաթղթերի հիման վրա:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով :

2.6 Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկին և այլ թանկաժեք մետաղները հաշվառվում են ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանվող գներով, ինչը հիմնված է Լոնդոնի թանկարժեք Մետաղների բորսայի գնանշումների վրա:

Գների տատանումներն արտացոլվում են «թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ եկամուտ» հոդվածում՝ այլ եկամուտներում և ծախսերում:

2.7 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամկետայնությամբ բացված ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Բանկի համապատասխան ներքին իրավական ակտերով սահմանված ժամկետներում: Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

2.8 Ֆինանսական գործիքներ

Բանկը ֆինանսական գործիքների դասակարգման, չափման ինչպես նաև արժեզրկման հաշվառման համար կիրառել է նոր՝ ՖՀՄՍ 9-ի ″Ֆինանսական գործիքներ.ճանաչումը և չափումը″ստանդարտը: Բանկը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ Բանկը դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ:

Երբ Բանկը սկզբնապես ճանաչում է ֆինանսական ակտիվը, ապա պետք է այն դասակարգի՝ որպես հետագայում կա՛մ ամորտիզացված արժեքով, կա՛մ իրական արժեքով չափվող՝ հիմնվելով երկու ստորև բերվածների վրա.

- ֆինանսական ակտիվների կառավարման Բանկի բիզնես մոդելի. և
- ֆինանսական ակտիվի դրամական միջոցների հոսքերի պայմանագրային բնութագրի:

Բանկը Ֆինանսական ակտիվների դասակարգման որոշման նպատակով ֆինանսական ակտիվները դասակարգում է հետևյալ բիզնես մոդելների երեք կատեգորիաներում՝

- Դրամական միջոցների հոսքեր հավաքելու համար ակտիվներ պահելը (հավաքելու համար պահվող),
- Դրամական միջոցների հոսքեր հավաքելու եւ վաճառելու համար ակտիվներ պահելը (հավաքելու եւ վաճառելու համար պահվող),
- Այլ բիզնես մոդել:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե բավարարվում են հետևյալ երկու պայմանները՝

- ակտիվը պահվում է բիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն է պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքման համար ակտիվներ պահելը.
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական միջոցների հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի նկատմամբ հաշվարկված տոկոսների վճարումներն են:

Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ երկու կատեգորիաներում՝

- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով (FVOCI՝ «fair value through other comprehensive income»)
- Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով (FVTPL՝ «fair value through profit or loss»)

Ֆինանսական ակտիվները չափվում են իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով (FVOCI), եթե բավարարվում են հետևյալ երկու պայմանները՝

- ակտիվը պահվում է բիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն է ինչպես պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքման համար ակտիվներ պահելը, այնպես էլ այդ ակտիվները վաճառելը,
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական միջոցների հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի նկատմամբ հաշվարկված տոկոսների վճարումներն են:

Այն ֆինանսական ակտիվները, որոնք չեն կարող դասակարգվել որպես ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կամ իրական արժեքով հաշվառվող՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով (FVOCI) կամ որոնք դասակարգվում են այլ բիզնես մոդելում և որոնց դրամական միջոցների հոսքերը միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ չեն, պետք է հաշվառվեն իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով (FVTPL)

Ակտիվների հետագա վերադասակարգումը կատարվում է այն դեպքում, երբ տեղի է ունեցել Բանկի բիզնես մոդելի փոփոխություն:

Պարտքային արժեթղթերը, որոնք առ 31.12.17թ. դասակարգված են եղել որպես վաճառքի համար մատչելի, ՖՀՄՍ 9-ով կչափվեն իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով, քանի որ բավարարում են դրամական միջոցների հոսքեր հավաքելու և վաճառելու համար պահվող բիզնես մոդելին :Քանի որ վարկերը բավարարում են հավաքելու համար պահվող բիզնես մոդելին, ապա նոր ստանդարտի կիրառումից հետո կշարունակվեն չափվել ամորտիզացված արժեքով:

Ռեպո և հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր.

Հետգնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները (ռեպո) դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործարքներ: Հետգնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է ֆինանսական կազմակերպությունների կամ հաճախորդների նկատմամբ հաշիվներում:

Հետվաճառքի պայմանով գնված արժեթղթերը (հակադարձ ռեպո) չեն ճանաչվում հաշվապահական հաշվեկշռում, իսկ տրամադրված գումարները հաշվառվում են որպես պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող տրված վարկեր և փոխառություններ:
Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են հետգնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:
Տրամադրված վարկեր և դեբիտորական պարտքեր
Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

2.9 Արժեզրկում

ՖՀՄՍ 9 պահանջում է ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ ճանաչել ֆինանսական ակտիվի, վարծակալության գծով դեբիտորական պարտքերի, պայմանագրային ակտիվների կամ վարկերի տրամադրման պարտավորվածությունների և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի գծով, որոնց համար կիրառելի են արժեզրկման պահանջները: Ակնկալվող պարտքային կորուստները ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամանակահատվածի ընթացքում պարտքային կորուստների հավանականությամբ կշռված միջին արժեքն է (այսինքն դրամական միջոցների դեֆիցիտի ներկա արժեքը):

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկը պետք է գնահատի, թե արդյոք էական է ավելացել ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկը սկզբնական ճանաչման պահից հետո: Գնահատումն իրականացնելիս, Բանկը պետք է օգտագործի ֆինանսական գործիքի մարման ակնկալվող ժամկետի ընթացքում դեֆոլտի ռիսկի փոփոխությունները, այլ ոչ թե ակնկալվող պարտքային կորուստների գումարի փոփոխությունները: Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկը պետք է հաշվարկի ֆինանսական գործիքի գծով գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ, երբ ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկը սկզբնական ճանաչումից հետո էական աճել է : Այն դեպքում, երբ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկը սկզբնական ճանաչումից հետո էական չի աճել , Բանկը պետք է հաշվարկի ֆինանսական գործիքի գծով 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ:

Վարկային ռիսկի էական աճը որոշելու համար, Բանկը դիտարկում է ինչպես քանակական, այնպես էլ որակական չափանիշներ:
Բանկը սահմանում է չափանիշներ, որոնց միջոցով գնահատում է դեֆոլտի հավանականության քանականան համեմատական աճը, ինչը կփաստի վարկային ռիսկի էական աճը: Դեֆոլտի հավանականության էական աճի շեմի սահմանումը կախված է սկզբնական ճանաչման պահին դեֆոլտի հավանականությունից:
Բացի դրանից, ընդհանուր առմամբ, որակական գործոնները, որոնք մատնանշում են վարկային ռիսկի աճ, ներառված են դեֆոլտի հավանականության գնահատման մոդելում, և այդպիսով ներառվում են քանակական գնահատականի մեջ, այլ ոչ թե առանձին որակական գնահատականում:
Այնուամենայնիվ, եթե հնարավոր չէ քանակական գնահատման մեջ ներառել որակական գործոնների վերաբերյալ առկա ընթացիկ տեղեկատվությունը, ապա վարկային ռիսկի էական աճը որոշելիս, դրանք դիտարկվում են որպես առանձին որակական գնահատում:
Բանկի մոտեցումը ՖՄՀՍ 9–ի շրջանակում ակնկալվող պարտքային կորուստների ու տոկոսային եկամուտների ճանաչմանը հիմնված է եռափուլ գործընթացի վրա: Փուլ 1-ն ընդգրկում է ցածր վարկային ռիսկ ունեցող ֆինանսական գործիքներին, որոնց վարկային որակը սկզբնական ճանաչումից հետո սկզբնական ճանաչումից հետո էականորեն չի նվազել: Փուլ 2-ն ընդգրկվում են այն ֆինանսական ակտիվները, որոնց վարկային ռիսկը նշանակալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից հետո: 3-րդ Փուլը վերաբերում է ֆինանսական ակտիվներին, որոնց արժեզրկման վերաբերյալ առկա են օբյեկտիվ վկայություններ:
Ֆինանսական ակտիվի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներ (ECL). ներկայացնում է պարտքային կորուստների միջին արժեքը՝ կշռված դեֆոլտի ի հայտ գալու համապատասխան ռիսկով, և հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով
ECL = PD x EAD x LGD

որտեղ.
PD-ն դեֆոլտի հավանականությունն է, որը կարող է տեղի ունենալ միայն գնահատված ժամանակահատվածի շրջանակներում որոշակի պահին, եթե ֆինանսական ակտիվը մինչ այդ չի ապաճանաչվել և դեռևս ներառված է պորտֆելում:

Դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումար **(EAD)**. ներկայացնում է դեֆոլտի ապագա ամսաթվի դրությամբ չմարված պարտքի ընդհանուր մնացորդի գումարը, որը ենթակա է վարկային ռիսկի՝ հաշվի առնելով հաշվետու ամսաթվից հետո պարտքի ակնկալվող փոփոխությունները, ներառյալ մայր գումարի և տոկոսագումարների մարումը:
Վնասը դեֆոլտի ժամանակ **(LGD)**. այն արտահայտում է վնասի չափը, որը առաջանում է վարկի դիֆոլտային կարգավիճակում: Այն հիմնված է պայմանագրային դրամական հոսքերի և այն դրամական հոսքերի տարբերության վրա, որոնք վարկատուն հույս

ունի ստանալ, ներառյալ գրավի իրացումից առաջացած դրամական հոսքերը: Որպես կանոն, այն արտահայտվում է դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումարի (EAD) նկատմամբ տոկոսով:
ՖՀՄՍ (IFRS) 9 ստանդարտի պահանջների համաձայն, ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման պահուստի գնահատման շրջանակներում անհրաժեշտ է որոշել մակրոտնտեսական ցուցանիշների ազդեցությունը դեֆոլտի հավանականության վրա:
Այս նպատակով Բանկը բացահայտում է պատմական դեֆոլտի հավանականության և մակրոտնտեսական հիմնական ցուցանիշների միջև կապերն ընտրում է իր վարկային պորտֆելի վրա առավել ազդեցիկ կապ ցուցաբերած մակրոտնտեսական ցուցանիշների համախումբը: Բացահայտված կապի կիրառմամբ Բանկը կատարում է հաջորդ տարիների դեֆոլտի հավանականության ցուցանիշների կանխատեսում ըստ առանձին փուլերի (stage) ու ենթապորտֆելների խմբերի, և վերջիններիս միջոցով ստանում է մակրոտնտեսական ազդեցության ճշգրտման համապատասխան գործակիցներ:

2.10 Վարձակալություն

Բանկն իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով կարող է վարձակալել հող, շենք և տարածքներ, այլ հիմնական միջոցներ, ինչպես նաև դրանց գծով կատարել կապիտալ ներդրումներ: Վարձակալված հողի, շենքի և տարածքների, այլ հիմնական միջոցների վրա կատարված այն ծախսումները, որոնք բարձրացնում են վարձակալված հիմնական միջոցի արժեքը, դիտվում են որպես կապիտալ բնույթի ծախսումներ և ճանաչվում են ակտիվ: Նշված ծախսումներն ամորտիզացվում են՝ կիրառելով գծային մեթոդը՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում: 01.01.2019թ ուժի մեջ մտած ՖՀՄՍ 16 Վարձակալություն ստանդարտը տարբերակում է վարձակալության և ծառայության մատուցման պայմանագրերն այն հիմքով, թե որոշակի ակտիվի օգտագործումը վերահսկվում է վարձակալի կողմից: Վերահսկողությունը համարվում է առկա,եթե վարձակալը ունի ՝

• Որոշակի ակտիվի օգտագործումից ստացված բոլոր տնտեսական օգուտների ստացման իրավունք ,և
• Տվյալ ակտիվի օգտագործումը տնօրինելու իրավունք:

Վարձակալության պայմանագրերը, բացառությամբ կարճաժամկետ (12 ամիս կամ պակաս ժամկետով վարձակալություն) վարձակալության և ցածրարժեք ակտիվների վարձակալության (բացառությունը սահմանվում է ՖՀՄՍ 16-ով), պետք է ճանաչվեն վարձակալի հաշվեկշռում՝ որպես օգտագործման իրավունքով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն:

Օգտագործման իրավունքով ակտիվը սկզբնապես չափվում է իր սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակային մաշվածությունը և արժեզրկման կորուստները, որոնք ճշգրտվում են վարձակալության պարտավորությունների ցանկացած վերագնահատման համար: Վարձակալության պարտավորությունը սկզբնապես չափվում է այդ ամսաթվին չվճարված վարձակալական վճարների ներկա արժեքով: Ըստ այդմ, վարձակալը պետք է առանձին ճանաչի վարձակալական պարտավորության գծով տոկոսային ծախսը և ակտիվի օգտագործման իրավունքի մաշվածության ծախսը: Վարձակալության պարտավորությունը ճշգրտվում է որոշակի իրադարձությունների ի հայտ գալու պարագայում (օր.՝ ապագա վարձավճարների փոփոխություն՝ կապված վարձավճարի չափի որոշման համար փոխարժեքի տատանումների հետ): Կարճաժամկետ վարձակալության և փոքրարժեք վարձակալության դեպքում Բանկը վարձակալության գծով ծախսերը ճանաչում է՝ հիմնվելով գծային մեթոդի վրա:

2.11 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները հաշվառվում են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության և/կամ արժեզրկումից կուտակված կորուստների տարբերությամբ, բացառությամբ՝ հողի և շինությունների, որոնք հաշվառվում են վերագնահատված արժեքով: Բանկի շենքերը հաշվառվում են իրական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Հողը հաշվառվում է վերագնահատված արժեքով և ունի անսահմանափակ օգտակար ծառայության ժամկետ, հետևաբար չի ամորտիզացվում: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը:

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա կատարված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են օգտակար ծառայության ժամկետում:

Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները հաշվառվում են փաստացի ծախսերի և արժեզրկումից կորուստների տարբերությամբ: Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո ակտիվները փոխանցվում են հիմնական միջոցներին և հաշվառվում են մնացորդային արժեքով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում, քանի դեռ պատրաստ չեն օգտագործման համար:

Ակտիվի մաշվածությունը սկսում է հաշվարկվել, երբ այն մատչելի է օգտագործման համար, այսինքն՝ գտնվում է այնպիսի վայրում և վիճակում, որն անհրաժեշտ է կոնկրետ նպատակով ակտիվն օգտագործելու համար: Ակտիվի մաշվածության հաշվարկումը դադարում է ակտիվի՝ որպես Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող դասակարգելու և ակտիվն ապաճանաչելու ամսաթվերից ամենավաղով:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ հավանական է, որ դրանց շնորհիվ ապագա տնտեսական օգուտները՝ ավելի շատ, քան ակնկալվում էր առկա ակտիվի նորմատիվային ցուցանիշների սկզբնական գնահատումից, կհոսեն դեպի Բանկ: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտը կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում :

Հիմնական միջոցների արժեքը փոխհատուցվում է դրանց մաշվածության հաշվեգրման միջոցով: Հիմնական միջոցների մաշվածության հաշվեգրման համար Բանկը սահմանում է հետևյալ նորմերը.

Հիմնական միջոցի անվանումը	տարիներ
• Շենքեր	30 տարի
• Համակարգիչներ	3 տարի
• Բանկոմատներ	10 տարի
• Սարքավորումներ	8 տարի
• Փոխադրամիջոցներ	8 տարի
• Այլ հիմնական միջոցներ	8 տարի

Հիմնական միջոցների մաշվածության գումարն իր օգտակար ծառայության ընթացքում պարբերաբար բաշխելու համար Բանկը կիրառում է մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդը, որի համաձայն ակտիվի օգտակար ծառայության ընթացքում կատարվում են հավասարաչափ հատկացումներ:

2.12 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրերից, արտոնագրերից և նման այլ ակտիվներից:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները կարող են վերանայվել յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Անորոշ օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները չեն ամորտիզացվում, սակայն յուրաքանչյուր տարի գնահատվում են արժեզրկման առումով՝ անհատապես կամ առանձին դրամաստեղծ միավորի համար: Անորոշ օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները յուրաքանչյուր տարի վերլուծվում են՝ հիմնավորելու համար նրանց հաշվառման շարունակականությունը նշված դասում:
Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

2.13 Արագամաշ առարկաներ

Արագամաշ առարկաներին վերաբերում են այն ակտիվները, որոնց ծառայության ժամկետը չի գերազանցում մեկ տարին՝ անկախ դրանց արժեքից: Այդ ակտիվների թվին են դասվում՝ պահեստամասերը, սպասարկող սարքավորումները, գործիքները և հարմարանքները, տնտեսական գույքը: Արագամաշ առարկաների արժեքը ծախսագրվում է շահագործման հանձնելու պահին:

2.14 Շնորհներ

Ակտիվներին վերաբերող շնորհները ներառվում են այլ պարտավորություններում և կրեդիտագրվում են եկամուտներին գծային մեթոդով՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում:

2.15 Ներգրավված միջոցներ

Ներգրավված միջոցները, որոնք ներառում են ՀՀ կառավարության և կենտրոնական բանկի, այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, թողարկված արժեթղթերը և ստորադաս փոխառությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրավված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

2.16 Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Բանկն ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն, որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք և պարտականության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

2.17 Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը և չմարվող արտոնյալ բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Բացի Բանկի միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Երբ Բանկը գնում է իր բաժնետոմսերը, սեփական կապիտալը նվազեցվում է վճարված գումարի չափով, ներառյալ գործառնությանը բնորոշ բոլոր ծախսերը՝ նվազեցված հարկերով, մինչև գործարքի չեղյալ համարվելը կամ վերաթողարկումը: Երբ գնված բաժնետոմսերը վաճառվում են երրորդ կողմին կամ վերաթողարկվում են, ստացված գումարները ներառվում են կապիտալում: Գնված բաժնետոմսերը հաշվառվում են միջին կշռված արժեքով:

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Մինչև հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթիվը հայտարարված կամ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, բայց մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

Ծանոթագրություն 3. «Զուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ»

Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	01.04.20-30.06.20	01.01.20-30.06.20	01.04.19-30.06.19	01.01.19-30.06.19
Տոկոսային եկամուտներ բանկի ընթացիկ հաշիվներից, բանկերում և այլ ֆինանսական կազմակերպություններում տեղաբաշխված ավանդներից և վարկերից	3,425	17,723	2,981	9,709
Տոկոսային եկամուտ հաճախորդներին տրված վարկերից և փոխատվություններից	3,337,959	6,602,857	2,764,354	5,589,177
Տոկոսային եկամուտ պարտքային արժեթղթերից	800,844	1,631,530	735,466	1,483,779
Տոկոսային եկամուտ Ռեպո պայմանագրերից և արժութային սվոպից	214,425	474,487	305,195	580,418
Այլ տոկոսային եկամուտ	35	311	0	461
Ընդամենը	**4,356,688**	**8,726,908**	**3,807,996**	**7,663,544**
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր				
Տոկոսային ծախսեր բանկի ընթացիկ հաշիվների, բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրաված ավանդների և վարկերի դիմաց	240,700	486,637	114,564	237,279
Տոկոսային ծախսեր հաճախորդների ժամկետային ավանդների և ընթացիկ հաշիվների	1,701,426	3,403,508	1,614,669	3,299,338
Տոկոսային ծախսեր բանկի կողմից թողարկված արժեթղթերի դիմաց	0	0	0	0
Տոկոսային ծախսեր Ռեպո պայմանագրերի դիմաց	11,546	18,041	970	1,015
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	5,027	10,446	284	284
Այլ տոկոսային ծախսեր	0	0	0	0

Ընդամենը	**1,958,699**	**3,918,632**	**1,730,487**	**3,537,916**
Զուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտ	**2,397,989**	**4,808,276**	**2,077,509**	**4,125,628**

Ծանոթագրություն 4. «Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր»

Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	**01.04.20-30.06.20**	**01.01.20-30.06.20**	**01.04.19-30.06.19**	**01.01.19-30.06.19**
Դրամարկղային գործառնություններից	13,539	26,697	19,152	30,388
Հաշվարկային ծառայություններից	20,499	43,237	21,695	44,934
Երաշխիքներից, ակրեդիտիվներով գործառնություններից	21,064	32,788	3,808	6,873
Վճարային քարտերի սպասարկումից	34,466	72,913	38,177	75,605
Այլ կոմիսիոն վճարներ	65,266	130,182	78,540	126,492
Ընդամենը	**154,834**	**305,817**	**161,372**	**284,292**
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր				
Թղթակցային և այլ հաշիվների դիմաց կոմիսիոն վճարներ	3,415	6,095	3,794	5,479
Վճարային քարտերով գործառնությունների գծով վճարներ	37,461	77,736	34,917	69,765
Երաշխիքներից, հոժարագրերով, ակրեդիտիվներով, հավատարմագրային կառավարման գործառնությունների գծով վճարներ	-	0	0	0
Այլ կոմիսիոն վճարներ	362	797	764	1,648
Ընդամենը	**41,238**	**84,628**	**39,475**	**76,892**
Ստացված զուտ կոմիսիոն և այլ վճարներ	**113,596**	**221,189**	**121,897**	**207,400**
Եկամուտ շահաբաժիններից	**0**	**0**	**0**	**0**

Ծանոթագրություն 5. «Զուտ եկամուտ առևտրային գործառնություններից»

Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ներդրումներից	**01.04.20-30.06.20**	**01.01.20-30.06.20**	**01.04.19-30.06.19**	**01.01.19-30.06.19**
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ներդրումների առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ	126,707	(28,505)	50,673	121,880
այդ թվում՝ Ածանցյալներից	118,636	(49,262)	43,537	111,400
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունից զուտ եկամուտ	10,557	22,145	(1,346)	(4,237)
Ընդամենը	**137,264**	**(6,360)**	**49,327**	**117,643**
Արտարժութային գործառնություններից				
Արտարժույթի առք ու վաճառքից ստացված զուտ եկամուտ	66,806	121,674	59,534	100,684
Արտարժույթի վերագնահատումից ստացված զուտ եկամուտ	(158,988)	(628)	(38,839)	(75,354)
Ընդամենը	**(92,182)**	**121,046**	**20,695**	**25,330**
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներից և հուշադրամներից				
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորների և հուշադրամների առք ու վաճառքից ստացված զուտ եկամուտ	7,587	25,408	7,672	10,945
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորների և հուշադրամների վերագնահատումից ստացված զուտ եկամուտ				
Ընդամենը	**7,587**	**25,408**	**7,672**	**10,945**
Զուտ եկամուտ առևտրային գործառնություններից	**52,669**	**140,094**	**77,694**	**153,918**

Ծանոթագրություն 6. «Այլ գործառնական եկամուտ»

Այլ գործառնական եկամուտ	**01.04.20-30.06.20**	**01.01.20-30.06.20**	**01.04.19-30.06.19**	**01.01.19-30.06.19**
Եկամուտներ ստացված տույժերից և տուգանքներից	21,080	55,462	22,472	131,000
Ֆակտորինգից ստացված եկամուտներ	24,626	53,948	33,397	64,333
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների օտարումից ստացված զուտ եկամուտներ	-	-	(7,728)	(7,728)
Այլ եկամուտներ	18,626	37,160	21,143	36,434
Ընդամենը	**64,332**	**146,570**	**69,284**	**224,039**

Ծանոթագրություն 7. ՖՀՄՍ 9-ով Ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ

Հաճախորդներին տրված վարկերի, փոխատվությունների գծով	Ծանոթ.	**01.04.20-30.06.20**	**01.01.20-30.06.20**	**01.04.19-30.06.19**	**01.01.19-30.06.19**

Սկզբնական մնացորդ	16	-	1,263,393	-	1,007,563
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ		437,684	109,011	(134,230)	(424,375)
Վերագնահատումից զուտ եկամուտներ		(15,458)	(42,839)	(10,043)	(11,542)
Դուրսգրում/վերականգնում		330,764	288,989	(206,859)	(511,491)
Վերջնական մնացորդ		**122,377**	**1,126,253**	**82,671**	**1,106,221**
Բանկերի և այլ ֆին. կազմակերպությունների գծով	14	-			
Սկզբնական մնացորդ		-	54,976	-	125,477
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ		14,991	13,991	12,983	(7,377)
Դուրսգրում/վերականգնում		-	-	-	-
Վերջնական մնացորդ		**14,991**	**68,967**	**12,983**	**118,100**
Այլ ակտիվների գծով	22	-			
Սկզբնական մնացորդ		-	47,888	-	187,924
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ		9,534	(23,237)	(12,207)	(155,748)
Վերագնահատումից զուտ եկամուտներ		-	-	-	-
Դուրսգրում/վերականգնում		6,123	7,334	(3,437)	(9,855)
Վերջնական մնացորդ		**3,411**	**17,317**	**(8,770)**	**42,031**
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող	17	**-**			
Սկզբնական մնացորդ		-	38,445	-	894
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ		3,675	(22,991)	(15,408)	15,274
Վերջնական մնացորդ		**3,675**	**15,454**	**(15,408)**	**16,168**
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող այլ ֆինանսական ակտիվների գծով	18	-			
Սկզբնական մնացորդ		-	170,349	-	695
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ		(75,966)	(34,641)	13,065	109,410
Վերջնական մնացորդ		**(75,966)**	**135,708**	**13,065**	**110,105**
Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորություններ		-			
Սկզբնական մնացորդ		-	63,260	-	35,892
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ		(93,545)	(32,323)	(4,218)	(10,587)
Վերջնական մնացորդ		**(93,545)**	**30,937**	**(4,218)**	**25,305**
Ընդամենը զուտ մասհանումներ պահուստներին		**296,373**	**9,810**	**(140,015)**	**(473,403)**

Ծանոթագրություն 8. «Ընդհանուր վարչական ծախսեր»

Ընդհանուր վարչական ծախսեր	**01.04.20-30.06.20**	**01.01.20-30.06.20**	**01.04.19-30.06.19**	**01.01.19-30.06.19**
Ծախսեր հաշվարկված աշխատավարձի և դրան հավասարեցված այլ վճարումների գծով	442,464	968,396	445,461	894,185
Վերապատրաստման և ուսուցման գծով ծախսեր	42	737	843	939
Գործուղման ծախսեր	95	2,095	6,964	9,928
Կարճաժամկետ և փոքրարժեք ակտիվների վարձակալության գծով ծախսեր	977	3,460	46,836	94,881
Ապահովագրության ծախսեր	2,718	5,325	2,406	5,030
Բանկի սարքավորումների սպասարկման և պահպանման գծով ծախսեր	1,651	4,230	3,150	5,967
Բանկի շենքերի տնտեսական պահպանության և անվտանգության գծով ծախսեր	32,449	69,866	34,575	75,889
Աուդիտային և խորհրդատվական ծառայությունների գծով ծախսեր	8,341	13,067	8,157	15,157
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	15,463	31,829	15,925	31,202
Տրանսպորտային ծախսեր	5,771	12,558	8,679	16,096
Ծախսեր հարկերի (բացառությամբ՝ շահութահարկի),տուրքերի և այլ պարտադիր վճարների գծով	34,115	65,456	31,507	62,197
Գրասենյակային և կազմակերպչական ծախսեր	4,195	9,316	5,523	11,623
Վարկերի տրամադրման և վերադարձման գծով ծախսեր	5,477	12,844	8,014	13,026
Այլ վարչական ծախսեր	10,404	18,026	14,747	26,188
Ընդամենը	**564,162**	**1,217,205**	**632,787**	**1,262,308**

	01.04.20-30.06.20	**01.01.20-30.06.20**	**01.04.19-30.06.19**	**01.01.19-30.06.19**
Բանկի աշխատակիցների միջին թվաքանակը	473	472	479	482

Մեկ աշխատողին բաժին ընկնող միջին ամսական աշխատավարձի չափը	331.60	422.50	331.20	367.50

Ծանոթագրություն 9. «Այլ գործառնական ծախսեր»

Այլ գործառնական ծախսեր	**01.04.20-30.06.20**	**01.01.20-30.06.20**	**01.04.19-30.06.19**	**01.01.19-30.06.19**
Վճարված տուգանքներ և տույժեր	-	21	300	300
Ինկասացիայի համար կատարված վճարումներ	1,549	3,554	2,811	5,512
Գովազդային և ներկայացուցչական ծախսեր	12,504	20,295	6,287	9,857
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիոն ծախսեր	98,573	198,053	62,451	122,396
Ավանդների երաշխավորման հիմանդրամին հատկացումներ	28,712	58,210	24,409	49,848
Այլ ծախսեր	23,075	46,106	21,230	43,459
Ընդամենը	**164,413**	**326,239**	**117,488**	**231,372**

Ծանոթագրություն 10. «Վերահսկվող միավորներում ներդրումներից զուտ շահույթ/վնաս»

Բանկը վերահսկվող կազմակերպություններում ներդրումներ չունի:

Ծանոթագրություն 11. «Շահութահարկի գծով ծախս (փոխհատուցում)»

Գործող օրենսդրության համաձայն կիրառվող շահութահարկի դրույքաչափը 20% է: ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՍ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման նպատակով հաշվեկշռային արժեքների միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 20% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով: Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև փոխկապակցվածությունը.

	30/06/20	**Արդյունավետ դրույքաչափ (%)**	**30/06/19**	**Արդյունավետ դրույքաչափ (%)**
Շահույթը մինչև հարկումը	3,762,875		3,690,708	
Շահութահարկ՝ դրույքաչափով		20		20
Չհարկվող եկամուտներ				
Չնվազեցվող ծախսեր				
Շահութահարկի գծով ծախս	600,000		485,000	

Ծանոթագրություն 11.1. Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկը

	30/06/20	**Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված**	**Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքով**	**30/06/19**
Հետաձգված հարկային ակտիվներ, այդ թվում՝				
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող				
Ստեղծված պահուստների գծով				
Այլ պարտավորությունների գծով				
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ, այդ թվում՝	146,506	(46,387)	84,673	108,220
Հիմնական միջոցների գծով	50,414	(46,387)		96,801
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող արժեթղթերի գծով	96,092		84,673	11,419
Զուտ հետաձգված հարկային ակտիվ/պարտավորություն	**146,506**	**(46,387.00)**	**84,673.00**	**108,220.00**

Ծանոթագրություն 12. «Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ»

Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ	**30/06/20**	**30/06/19**
Հաշվետու ժամանակաշրջանի զուտ շահույթ հարկումից հետո	3,162,875	3,205,708
Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերին վերագրվող տվյալ ժամանակաշրջանի զուտ շահույթ (վնաս)	3,162,875	3,205,708
Տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թիվը	465,223	465,223
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ	3.74%	3.81%

Ծանոթագրություն 13.«Կանխիկ դրամական միջոցներ, դրանց համարժեքներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում»

Կանխիկ դրամական միջոցներ, դրանց համարժեքներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	30/06/20	31/12/19
Կանխիկ դրամական միջոցներ	2,586,375	1,728,351
Դրամական միջոցների այլ տեղաբաշխումներ	1,285,267	1,746,035
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	7,567,988	6,938,776
Դեպոնացված միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում*	86,000	324,500
Ժամկետային ավանդներ ԿԲ-ում	3,000,246	6,501,425
Ընդամենը	**14,523,266**	**17,239,087**
Թանկարժեք մետաղների ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշադրամներ	175,826	150,443

*ՀՀ ԿԲ-ում դեպոնացված 86,0 մլն դրամի գումարը իրենից ներկայացնում է ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների երաշխիքային ավանդ

Ծանոթագրություն 14. «Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ»

Ընթացիկ հաշիվներ	30/06/20	31/12/19
ՀՀ բանկերում	88,019	8,247
Ոչ ռեզիդենտ բանկերում	645,568	395,500
Հաշվեգրված տոկոսներ	335	371
Ընդամենը	**733,922**	**404,118**
Միջբանկային վարկեր և ավանդներ, այլ պահանջներ		
ՀՀ բանկերում՝ վարկեր և ավանդներ	-	-
ՀՀ բանկերում՝ այլ պահանջներ	-	-
Ոչ ռեզիդենտ բանկերում՝ վարկեր և ավանդներ	-	-
Ոչ ռեզիդենտ բանկերում՝ այլ պահանջներ	239	14,804
Ռեպո համաձայնագրեր ՀՀ բանկերի նկատմամբ	4,542,804	
Հաշվեգրված տոկոսներ	2,492	
Ընդամենը	**4,545,535**	**14,804**
Զուտ պահանջներ բանկերի նկատմամբ	**5,279,457**	**418,922**

Ֆինանսական կազմակերպություններում վարկեր և ավանդներ, այլ պահանջներ	30/06/20	31/12/19
ՀՀ ֆինանսական կազմակերպություններում՝		
վարկեր և ավանդներ	-	-
ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր	9,240,562	10,436,830
այլ	108,052	88,563
Հաշվեգրված տոկոսներ	8,340	9,532
Ընդամենը	**9,356,954**	**10,534,925**
Բանկերի և այլ ֆին. կազմակերպությունների գծով պահուստ (ծանոթ. 7)	**66,357**	**54,976**
Զուտ պահանջներ բանկերի և Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	**14,570,054**	**10,898,871**

Ծանոթագրություն 15. «Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ»

Պետական արժեթղթեր	30/06/20	31/12/19
ՀՀ պետական արժեթղթեր		
Ընդամենը պետական արժեթղթեր		

Ծանոթագրություն 16. «Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ»

Տրված վարկեր և այլ փոխատվություններ	30/06/20	31/12/19
Վարկեր, այդ թվում՝	101,159,735	95,277,399
Հիփոթեքային	8,458,395	8,934,577
Օվերդրաֆտ	747,330	670,480

Վարկային քարտեր	4,889,242	4,817,087
Ֆակտորինգ	803,648	854,826
Բանկային երաշխիքներ	-	-
Ռեպո համաձայնագրեր	498,929	-
Լիզինգ	482,853	344,585
Նշված հոդվածների գծով հաշվեգրված տոկոսներ	514,737	601,841
Ընդամենը վարկեր	**109,096,474**	**102,566,218**
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկերի և փոխառությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	1,126,253	1,263,393
Ընդամենը զուտ վարկեր	**107,970,221**	**101,302,825**

Տրամադրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկերի և փոխառությունների վերլուծությունն ըստ հաճախորդների	30/06/20	31/12/19
Պետական ձեռնարկություններ	**55,547,298**	**52,948,444**
Մասնավոր ձեռնարկություններ, այդ թվում՝	**33,119,188**	**29,170,390**
խոշոր ձեռնարկություններ	4,647,676	4,632,637
փոքր և միջին ձեռնարկություններ*	28,471,512	24,537,753
Ֆիզիկական անձինք, այդ թվում՝	**20,133,015**	**20,104,969**
սպառողական վարկեր	5,380,390	5,152,665
հիփոթեքային վարկեր	8,666,686	8,893,183
ավտոմեքենաների ձեռքբերման վարկեր	0	0
վարկային քարտեր	4,899,667	4,374,482
Անհատ ձեռնարկատերեր	**296,973**	**342,415**
Այդ թվում `հաշվեգրված տոկոսներ	514,737	601,841
Ընդամենը վարկեր	**109,096,474**	**102,566,218**
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող տրված վարկերի և փոխառությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	**1,126,253**	**1,263,393**
Ընդամենը զուտ վարկեր	**107,970,221**	**101,302,825**

* Փոքր և միջին ձեռնարկությունների չափորոշիչները սահմանված են «Փոքր և միջին ձեռնարկատիրության պետական աջակցության մասին» ՀՀ օրենքով:

Տրամադրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկերի և փոխառությունների վերլուծությունն ըստ վարկավորման ոլորտների	30/06/20	Տեսակարար կշիռը (%)	31/12/19	Տեսակարար կշիռը (%)
Գյուղատնտեսություն	1,692,582	1.55%	1,447,084	1.41%
Արդյունաբերություն	3,770,585	3.46%	3,762,344	3.67%
Շինարարություն	3,648,514	3.34%	1,597,482	1.56%
Առևտուր	1,634,278	1.50%	1,419,382	1.38%
Տրանսպորտ և կապ	21,118	0.02%	25,589	0.02%
Կեցության և հանրային սննդի կազմակերպում	948,278	0.87%	941,233	0.92%
Կրթություն և մշակույթ	-	0.00%	35,036	0.03%
Առողջապահություն	343,564	0.31%	460,701	0.45%
Հիպոթեքային վարկեր	8,666,686	7.94%	8,826,026	8.61%
Սպառողական վարկեր	10,310,996	9.45%	10,408,614	10.15%
Լիզինգ	336,829	0.31%	236,407	0.23%
Տնտեսության այլ ճյուղեր	77,723,044	71.24%	73,406,320	71.57%
Այդ թվում `Հաշվեգրված տոկոսներ	514,737		601,841	
Ընդամենը	**109,096,474**	100.00%	**102,566,218**	100.00%

Ծանոթագրություն 17. «Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ»

	30/06/20	31/12/19
Կապիտալի գործիքներ	64,207	64,208
ՀՀ պետական արժեթղթեր	4,692,666	3,760,785

ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր	3,252	493,904
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով (ծանոթ. 7)	15,454	38,445
Ընդամենը Իրական արժեքով՝այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով	**4,744,671**	**4,280,452**

Այլ անձանց բաժնետիրական կապիտալում իրականացված ներդրումները.

Անձի անվանումը	Հիմնական գործունեությունը	Գրանցման երկիրը	Ներդրման ամսաթիվը	Ներդրումը	Բաժնեմասը (%)
1. «Արմենիան Քարտ» ՓԲԸ	վճարահաշվարկային կազմակերպություն	ՀՀ ք.Երևան	21.01.03	12,143	1.25
2. «ԱՔՌԱ Քրեդիտ Ռեփորթինգ» ՓԲԸ	վարկային բյուրո	ՀՀ ք.Երևան	27.11.07	19,314	3.68
3. «ԱրցախՀԷԿ» ԲԲԸ	էլեկտրաէներգիայի արտադրություն	ԱՀ ք.Ստեփանակերտ	15.09.16	32,750	0.23
Ընդամենը				64,207	

Ծանոթագրություն 18. «Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող այլ ֆինանսական ակտիվներ»

Պետական արժեթղթեր	**30/06/20**	**31/12/19**
ՀՀ պետական պարտատոմսեր, այդ թվում՝	19,601,037	22,291,620
գանձապետական պարտատոմսեր	19,601,037	22,291,620
Հաշվեգրված տոկոսներ	240,723	205,812
Ընդամենը պետական արժեթղթեր	**19,841,760**	**22,497,432**

ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր		
երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ	15,142,974	15,163,947
կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ		
Հաշվեգրված տոկոսներ	342,274	314,833
Ընդամենը	**15,485,248**	**15,478,780**
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող այլ ֆինանսական ակտիվների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	135,708	170,349
Զուտ ներդրումներ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող այլ ֆինանսական ակտիվներում	**35,191,300**	**37,805,863**

Ֆինանսական ակտիվներ, այդ թվում՝	**30/06/20**	**31/12/19**
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ակտիվներ	0	0
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ակտիվներ	4,683,598	3,888,780
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ	30,995,461	29,260,808
Ռեպո համաձայնագրով վաճառված	4,201,493	8936727

Ծանոթագրություն 19. «Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում»

Բանկը չունի ներդրումներ վերահսկվող անձանց կապիտալում:

Ծանոթագրություն 20. «Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ»

	30/06/20	**31/12/19**
Գույքի բռնագանձման արդյունքում առաջացած վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ	2,708,122	2,714,899

Ծանոթագրություն 21. «Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ»

Հիմնական միջոցներ

Հոդվածի անվանումը	Հող	Շենքեր	Համակ. և կապի միջոց ներ	Գույք և գրասենյակային սարքավորումներ	Փոխադրամիջոց ներ	Այլ հիմն. միջոցներ	Հիմն. միջ. գծով կապ. ներդ.	Վարձակիհիմն.միջգծով կապ. ներդ.	Օգտագործման իրավունքի ակտիվ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք										
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի	211,586.0	4,637,126.0	1,150,235.0	238,780.0	155,932.5	345,560.2		101,244.0	457,375.7	**7,297,839**
Ավելացում			5,693.9	225.0		2,139.6	388.7			**8,447**
Օտարում										**-**
Վերադասակարգում										**-**
Վերագնահատում										**-**
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի	211,586.0	4,637,126.0	1,155,928.9	239,005.0	155,932.5	347,699.8	388.7	101,244.0	457,375.7	**7,306,287**
Ավելացում			21,024.0	26.7	23.6	3,985.1		1,200.0		**26,259**
Օտարում										**-**
Վերադասակարգում										**-**
Վերագնահատում										**-**
Մնացորդը հաշվետվու ժամանակաշրջանի	211,586	4,637,126	1,176,953	239,032	155,956	351,685	389	102,444	457,376	**7,332,546**
Կուտակված մաշվածություն										**-**
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի		2,320,599.5	906,600.0	206,924.5	92,811.5	285,145.0	-	43,448.8	79,074.6	**3,934,604**
Ավելացում		34,243.7	13,546.4	1,253.4	3,205.0	4,216.8		2,201.1	38,224.0	**96,890**
Օտարում										**-**
Վերադասակարգում										**-**
Վերագնահատում										**-**
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի		2,354,843.2	920,146.4	208,177.9	96,016.5	289,361.8	-	45,649.9	117,298.6	**4,031,494**
Ավելացում		33,879.5	13,558.0	678.3	3,174.7	4,037.7		2,181.2	37,934.2	**95,444**
Օտարում/ դուրս գրում										**-**
Վերադասակարգում										**-**
Վերագնահատում										**-**
Մնացորդը հաշվետվու ժամանակաշրջանի		2,388,723	933,704	208,856	99,191	293,400	-	47,831	155,233	**4,126,938**
Զուտ հաշվեկշռային արժեք										**-**
հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	**211,586**	**2,248,403**	**243,249**	**30,176**	**56,765**	**58,285**	**389**	**54,613**	**302,143**	**3,205,608**
նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի	**211,586**	**2,282,283**	**235,783**	**30,827**	**59,916**	**58,338**	**389**	**55,594**	**340,077**	**3,274,792**

Ոչ նյութական ակտիվներ

	Համակարգչային ծրագրեր	Լիցենզիաներ և վստահագրեր	Այլ ոչ նյութական ակտիվներ	Կապիտալ ներդր. բանկի ոչ նյութակ. ակտիվներում	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք					
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	105,555	57,792			**163,347**
Ավելացում		-102			**(102)**
Վերադասակարգում					**-**
Օտարում					**-**
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	105,555	57,690			**163,245**
Ավելացում		0			**-**
Վերադասակարգում					**-**
Օտարում					**-**
Մնացորդը հաշվետվու ժամանակաշրջանի վերջում	105,555	57,690			**163,245**
Կուտակված մաշվածություն					**-**
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	103,016	32,515			**135,531**
Ավելացում		2,321			**2,321**
Վերադասակարգում					**-**
Օտարում					**-**
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	103,016	34,836			**137,852**
Ավելացում	0	2,572			**2,572**
Վերադասակարգում					**-**
Օտարում					**-**
Մնացորդը հաշվետվու ժամանակաշրջանի վերջում	103,016	37,408	0		**140,424**
Զուտ հաշվեկշռային արժեք					**-**
հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	**2,539**	**20,283**	**0**	**0**	**22,821**
նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	**2,539**	**22,854**	**0**	**0**	**25,393**

Ծանոթագրություն 22. «Այլ պահանջներ»

	30/06/20	31/12/19
Բանկային գործառնությունների գծով ստացվելիք գումարներ		
Այլ գործառնություններից ստացվելիք գումարներ	582,133	37,523
Ընդամենը	**582,133**	**37,523**
Դեբիտորական պարտքեր և կանխավճարներ		
Դեբիտորական պարտքեր բյուջեի գծով	-	-
Դեբիտորական պարտքեր մատակարարների գծով	2,015,860	2,081,843
Կանխավճարներ աշխատակիցներին	-	
Կանխավճարներ մատակարարներին	1,829,059	1,680,665
Կանխավճարներ բյուջեի և պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարների գծով	519,654	
Այլ դեբիտորական պարտքեր և կանխավճարներ	**-**	**-**
Ընդամենը	**4,364,573**	**3,762,508**
Այլ ակտիվներ Պահեստ	47,467	24,996
Ապագա ժամանակաշրջանի ծախսեր	16,044	3,789
Այլ ակտիվներ	-	-
Ընդամենը	**63,511**	**28,785**
Այլ ակտիվների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	17,317	47,888
Ընդամենը այլ ակտիվներ	**4,992,900**	**3,780,928**

Ծանոթագրություն 23. «Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ»

Ընթացիկ հաշիվներ	**30/06/20**	**31/12/19**
ՀՀ բանկերի	2,026,692	2,050,691
Հաշվեգրված տոկոսներ	3,600	4,164
Ընդամենը	**2,030,292**	**2,054,855**
Միջբանկային վարկեր և ավանդներ, այլ	13,344,944	13,593,531
ՀՀ կենտրոնական բանկ	-	-
ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր	4,265,437	8,869,260
այլ	4,376	1
Հաշվեգրված տոկոսներ	103,561	63,618
Ընդամենը	**17,718,318**	**22,526,410**
Ֆինանսական կազմակերպություններ	-	-
ընթացիկ հաշիվներ	94,633	52,574
վարկեր և ավանդներ	3,636,058	4,119,717
այլ	9,169	1,992
Հաշվեգրված տոկոսներ	52,416	52,231
Ընդամենը	**3,792,276**	**4,226,514**
Ընդամենը պարտավորություններ բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	**23,540,886**	**28,807,779**

Ծանոթագրություն 24. «Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ»

ՀՀ Կառավարության և տեղական ինքնակառավարման մարմինների նկատմամբ	**30/06/20**	**31/12/19**
Ընթացիկ հաշիվներ	5,313,692	4,559,309
Ժամկետային ավանդներ*	10,339,124	6,474,604
Այլ	-	-
Հաշվարկված տոկոսներ	108,577	21,671
Ընդամենը	**15,761,393**	**11,055,584**
ՀՀ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց, հիմնարկների նկատմամբ		
Ընթացիկ հաշիվներ	17,055,582	18,674,350
Ժամկետային ավանդներ	12,348,969	9,504,958
Այլ	644,524	31,555
Հաշվարկված տոկոսներ	31,533	13,835
Ընդամենը	**30,080,608**	**28,224,698**

Ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց, հիմնարկների նկատմամբ		
Ընթացիկ հաշիվներ	1,328,705	463,764
Ժամկետային ավանդներ	10,333,054	10,304,825
Հաշվարկված տոկոսներ	-	-
Այլ	2,347	4,314
Ընդամենը	**11,664,106**	**10,772,903**
ՀՀ ռեզիդենտ անհատ ձեռնարկատերերի նկատմամբ		
Ընթացիկ հաշիվներ	95,982	101,802
Ժամկետային ավանդներ	-	-
Այլ	1,587	1,359
Հաշվարկված տոկոսներ		
Ընդամենը	**97,569**	**103,161**
Ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ		
Ընթացիկ հաշիվներ	8,174,384	6,812,485
Ժամկետային ավանդներ	37,567,763	37,899,493
Այլ	420,337	407,976
Հաշվարկված տոկոսներ	1,056,452	872,351
Ընդամենը	**47,218,936**	**45,992,305**
Ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ		
Ընթացիկ հաշիվներ	2,166,334	2,050,072
Ժամկետային ավանդներ	3,021,041	3,185,743
Այլ	-	-
Հաշվարկված տոկոսներ	49,646	37,394
Ընդամենը	**5,237,021**	**5,273,209**
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	**110,059,633**	**101,421,860**

*ՀՀ կառավարության կողմից բանկում ներդրվում են ավանդներ երեք և ավելի երեխաների ծննդյան դեպքում մինչև երեխայի 18 դառնալը ժամկետով: 30.06.20 թ-ի դրությամբ վերոնշյալ ավանդների ընդհանուր գումարը կազմել է 6 206 829 հազ. ՀՀ դրամ

Ժամկետային ավանդներն ըստ հաճախորդների

Ժամկետային ավանդներ	30/06/20	31/12/19
Իրավաբանական անձիք	22,715,515	19,827,089
ֆիզիկական անձիք	47,882,649	48,315,067
Անհատ ձեռնարկատերեր	-	

Հաճախորդների և նրանց ընթացիկ ու ժամկետային հաշիվների քանակը՝

Անվանում	**30/06/20**	**31/12/19**
Ընթացիկ հաշիվներ	133,858	147,762
Ժամկետային ավանդներ	9,072	9,307
Հաճախորդների քանակ, այդ թվում՝	**86,471**	**93,787**
Ֆիզիկական անձինք	84,001	91,106
Իրավաբանական անձինք	2,470	2,681

Ծանոթագրություն 25. «Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր»

Բանկը արժեթղթեր չի թողարկել:

Ծանոթագրություն 26. «Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող պարտավորություններ»

Բանկը չունի Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ակտիվներ:

Ծանոթագրություն 27. «Վճարվելիք գումարներ»

Վճարվելիք գումարներ	**30/06/20**	**31/12/19**
Շահաբաժիններ	9,476	9,476
Ավանդների ապահովագրության գծով	28,708	27,283

Այլ	6,551	10,367
Ընդամենը	**44,735**	**47,126**

Ծանոթագրություն 28. «Ստորադաս փոխառություն»

Անվանում	**30/06/20**	**31/12/19**
Ստորադաս փոխառություն այլ կազմակերպություններից	7,712,102	7,694,091

Ստորադաս փոխառությունը երկարաժամկետ փոխառություն է, որը Բանկի լուծարման դեպքում կլինի ստորադաս Բանկի այլ պարտավորությունների նկատմամբ,ներառյալ ավանդները և այլ պարտքային գործիքները: Կապակցված անձանց կողմից ստացված փոխառության մարման ժամկետը լրանում է 2026թ:

Ծանոթագրություն 29. «Այլ պարտավորություններ»

Այլ պարտավորություններ	**30/06/20**	**31/12/19**
Աշխատակազմին վճարվելիք գումարներ	350,374	601,679
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	63,405	24,250
Վարձակալական պարտավորություն	321,500	397,067
Ընդամենը այլ ֆինանսական պատավորություններ	**735,279**	**1,022,996**
Հետաձգված եկամուտ	0	0
Վճարվելիք այլ հարկեր	696,709	293,902
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	6,550	6,789
Այլ	136,585	411,416
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	**839,844**	**712,107**
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	**1,575,123**	**1,735,103**

Ծանոթագրություն 30 «Հետաձգված հարկային պարտավորություն»

Բանկի հիմնական միջոցների վերագնահատումից առաջացել է հետաձգված հարկային պարտավորություն:

	30/06/20	**31/12/19**
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	146,505	109,847

Ծանոթագրություն 31. «Կանոնադրական կապիտալ»

Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը 30.06.20թ.-ի դրությամբ 23 261 150 հազ դրամ է: Բանկի թողարկած և տեղաբաշխված սովորական բաժնետոմսերի քանակը՝ 465 223, անվանական արժեքը՝ 50 հազ. դրամ:

Նշանակալից մասնակցի անունը/անվանումը	**Բանկում ունեցած մասնակցության գումարը**	**Բանկում ունեցած մասնակցության չափը տոկոսային հարաբերությամբ**
Հայաստանի Բիզնես Հիմնադրամ	12,030,100	51.72
Արցախի Ներդրումային Հիմնադրամ	10,464,700	44.99
Ոչ նշանակալից մասնակիցներ	766,350	3.29
Ընդամենը	**23,261,150**	**100**

Ծանոթագրություն 32. «Սեփական կապիտալի այլ տարրեր»:

Կապիտալի այլ տարրեր	**30/06/20**	**31/12/19**
Պահուստներ, այդ թվում՝	**5,075,766**	**3,929,130**
Գլխավոր պահուստ	3,142,248	2,142,248
Վերագնահատման պահուստ	1,933,518	1,786,882
Չբաշխված շահույթ (վնաս)	**16,657,951**	**14,495,076**

Ընթացիկ տարվա	3,162,875	5,546,343
Նախորդ տարվա	13,495,076	8,948,733

Ծանոթագրություն 33. Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով բանկի պայմանական պարտավորությունները

	30/06/20	**31/12/19**
Չօգտագործված վարկային գծեր	868,710	1,031,535
Տրամադրված երաշխիքներ	3,034,585	1,610,431
Ընդամենը	**3,903,295**	**2,641,966**

Ծանոթագրություն 35. «Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ»

Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով բանկի կապակցված կողմեր են համարվում՝

1. բանկի ղեկավարները,
2. բանկի կապիտալում նշանակալից մասնակցություն ունեցող անձինք,
3. (1) և (2) կետերում նշված անձանց հետ փոխկապակցված ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք:

Բանկը որևէ խմբի անդամ չէ:

Պահանջներ այլ բանկերի նկատմամբ	**30/06/20**	**30/06/19**
Մնացորդը 31 մարտի դրությամբ	**8,403**	**11,745**
Եռամսյակի ընթացքում ավելացում	80,953	529,852
Եռամսյակի ընթացքում նվազում	-1,336	-529,468
Մնացորդը 30 հունիսի դրությամբ	**88,020**	**12,129**

Պարտավորություններ այլ բանկերի նկատմամբ	**30/06/20**	**30/06/19**
Մնացորդը 31 մարտի դրությամբ	**2,043,945**	**720**
Եռամսյակի ընթացքում ավելացում	371,798	42
Եռամսյակի ընթացքում նվազում	-412,144	-53
Մնացորդը 30 հունիսի դրությամբ	**2,003,599**	**709**

Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող տրված վարկեր և փոխառություններ	**30/06/20**	**30/06/19**
Մնացորդը 31 մարտի դրությամբ	**10,694,937**	**9,308,876**
Եռամսյակի ընթացքում ավելացում	6,344	9,019,123
Եռամսյակի ընթացքում նվազում	-14,295	-9,093,898
Մնացորդը 30 հունիսի դրությամբ	**10,686,985**	**9,234,100**
Տոկոսային եկամուտ	2,746	194,354

Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	**30/06/20**	**30/06/19**
Մնացորդը 31 մարտի դրությամբ	**40,844,545**	**39,300,484**
Եռամսյակի ընթացքում ավելացում	716,753	23,660,771
Եռամսյակի ընթացքում նվազում	-525,366	-23,255,558
Մնացորդը 30 հունիսի դրությամբ	**41,035,932**	**39,705,697**
Տոկոսային ծախս	**6,359**	**577,515**

	01/01/20-30/06/20	**01/01/19-31/03/19**
Բանկի ղեկավարությանը վճարված աշխատավարձ և դրան հավասարեցված վճարներ	423,803.00	187,506.00

Ծանոթագրություն 36. «Ֆինանսական ռիսկերի վերաբերյալ նվազագույն բացահայտումներ»

Բանկի գործունեությունը, բնորոշ ֆինանսական ռիսկերով պայմանավորված, ենթադրում է ռիսկերի որոշակի մակարդակի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում: Ռիսկ կրելը բանկային գործունեության անբաժանելի մասն է, և գործառնական ռիսկերը գործունեության անխուսափելի հետևանքն են: Բանկի ռիսկերի կառավարման գործընթացը կազմակերպվում է Բանկի առաքելությանը, հիմնական և միջանկյալ մարտահրավերներին համահունչ՝ նպատակ ունենալով ապահովել Բանկի ռազմավարության իրականացման գործընթացի կառավարելիությունը և հուսալիությունը:
Ռիսկերի կառավարման գործընթացն ուղղված է բացահայտելու, գնահատելու և կառավարելու բանկային գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը, օժանդակելու Բանկի ղեկավարությանը կայացնել հնարավորինս օպտիմալ որոշումներ, որոնք թույլ են տալիս արդյունավետ կառավարել Բանկի և Բանկի հաճախորդների ակտիվների և պարտավորությունների հետ առնչվող ռիսկերը: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը կազմակերպելիս Բանկը ձգտում է առաջնորդվել միջազգային լավագույն փորձով՝ միջավայրի փոփոխությանը զուգընթաց պարբերաբար վերանայելով ռիսկերի կառավարման ոլորտը կանոնակարգող ներքին իրավական ակտերը:

Բանկում պատշաճ ռիսկերի կառավարման համակարգի ձևավորման, կենսագործունեության և արդյունավետության համար պատասխանատու են Բանկի Խորհուրդը, Վարչությունն ու Վարչության նախագահը: Բանկի Ռիսկերի կառավարման կենտրոնը, Բանկի Խորհրդի կողմից հաստատված ռիսկերի կառավարման ներքին իրավական ակտերով սահմանված կարգով, իրականացնում է Բանկի գործունեությանը բնորոշ ռիսկերի բացահատում, գնահատում և կառավարում՝ համագործակցելով Բանկի համապատասխան կառուցվածքային միավորների հետ:
Բանկի գործունեությանը բնորոշ հիմնական ռիսկերն են վարկային ռիսկը, շուկայական ռիսկը, իրացվելիության ռիսկը և գործառնական ռիսկը:

36.1 Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկը հավանականություն է, որ գործարքի մյուս կողմը կխախտի Բանկի հետ կնքած պայմանագրի պայմանները, ինչը բացասաբար կազդի Բանկի շահույթի և (կամ) կապիտալի վրա՝ անկախ այն հանգամանքից գործարքներն արտացոլվում են Բանկի հաշվեկշռում, թե հանդես են գալիս որպես արտահաշվեկշռային հոդված: Ընդ որում, վարկային ռիսկն առաջանում է ցանկացած ժամանակ, երբ միջոցները տրամադրվում են, ներդրվում են կամ այլ կերպ հասանելի են դառնում փոխառուին (գործընկերոջը) և (կամ) պահանջի իրավունք է առաջանում Բանկի համար և (կամ) Բանկը ստանձնում է միջոցների տրամադրման պարտավորություն: Վարկային ռիսկը Բանկը տարանջատում է երկու խմբի՝ վարկառուի ռիսկ, պորտֆելային ռիսկ.
Վարկառուի ռիսկը ծագում է այն ժամանակ, երբ պարտապանն ի վիճակի չի լինում կատարել իր պայմանագրային պարտավորությունները: Նշված ռիսկի կառավարման համար Բանկի խորհրդի կողմից ընդունվել են ընթացակարգեր, որոնք սահմանում են վարկառուի վարկունակության գնահատման համապատասխան չափանիշներ, գրավի գնահատման չափանիշներ, վարկերի/վարկային գործիքների շարունակական վերահսկման և մոնիթորինգի մեխանիզմներ: Բանկը շարունակաբար վերահսկում է առանձին վարկերի վիճակը և կանոնավոր կերպով վերագնահատում է իր հաճախորդների վճարունակությունը:

Պորտֆելային ռիսկը ծագում է Բանկի վարկային պորտֆելում առկա տնտեսության տարբեր ճյուղերում տեղաբաշխված վարկային ներդրումների չմարման հետևանքով: Պորտֆելային ռիսկն առաջանում է, եթե Բանկի վարկային պորտֆելը հիմնականում կենտրոնացված է տնտեսության որևէ ճյուղում և առկա է տնտեսության տվյալ ճյուղի տնտեսական իրավիճակի վատթարացում:
Բանկի ողջ վարկային պորտֆելը գնահատվում է Ռիսկերի կառավարման կենտրոնի կողմից՝ վարկերի կենտրոնացման և շուկայական ռիսկերի տեսանկյունից՝ համաձայն Բանկում գործող ներքին սահմանաչափերի: Բանկի Ռիսկերի կառավարման կենտրոնը ներքին իրավական ակտերով սահմանված պահանջներին համապատասխան ամսական և եռամսյակային պարբերականությամբ Բանկի ղեկավար մարմիններին է ներկայացնում վարկային ռիսկի վերաբերյալ հաշվետվություններ:

Աշխարհագրական կենտրոնացումներ

Բանկի ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների աշխարհագրական կենտրոնացումների վերլուծությունը ունի հետևյալ տեսքը.

Հաշվետու ժամանակաշրջան

Հոդվածի անվանումը	**ՀՀ**	**ԱՊՀ երկրներ**	**ՏՀԶԿ* երկրներ**	**Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ**	**Ընդամենը**
Ակտիվներ					
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	14,699,092				**14,699,092**
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. Նկատմամբ	13,825,719	358,885	385,400	50	**14,570,054**
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքներ	-	0	0	0	**-**
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող տրված վարկեր և	107,939,281	0	30,939	0	**107,970,220**
Իրական արժեքով՝այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող արժեթղթեր	4,744,671			0	**4,744,671**
Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր	35,191,300			0	**35,191,300**
Այլ ակտիվներ	10,926,881	0	2,571	0	**10,929,452**
Ընդամենը ակտիվներ	**187,326,944**	**358,885**	**418,910**	**50**	**188,104,789**
Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածներ	3,900,689	-	2,606	-	**3,903,295**
Պարտավորություններ					**-**
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. Նկատմամբ	23,536,510	4,376	0	-	**23,540,886**
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	93,144,921	944,603	14,491,466	1,478,643	**110,059,633**
Ստորադաս փոխառություն	851,819	-	6,860,283	-	**7,712,102**
Այլ պարտավորություններ	1,797,120		180	-	**1,797,300**
Ընդամենը պարտավորություններ	**119,330,370**	**948,979**	**21,351,929**	**1,478,643**	**143,109,921**
Զուտ դիրք	**67,996,574**	**(590,094)**	**(20,933,019)**	**(1,478,593)**	**44,994,868**

Նախորդ ժամանակաշրջան

Հոդվածի անվանումը	**ՀՀ**	**ԱՊՀ երկրներ**	**ՏՀԶԿ* երկրներ**	**Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ**	**Ընդամենը**
Ակտիվներ					
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	17,389,530				**17,389,530**
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. Նկատմամբ	10,400,667	129,632	367,818	754	**10,898,871**

Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքներ	-			0	**-**
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող տրված վարկեր և	101,258,690		43,693	442	**101,302,825**
Իրական արժեքով՝այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող արժեթղթեր	4,280,452			0	**4,280,452**
Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր	37,805,863			0	**37,805,863**
Այլ ակտիվներ	9,886,878	0	0	3	**9,886,881**
Ընդամենը ակտիվներ	**181,022,080**	**129,632**	**411,511**	**1,199**	**181,564,422**
Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածներ	2,639,339	-	2,627	-	**2,641,966**
Պարտավորություններ					**-**
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. Նկատմամբ	28,807,778	1	0	-	**28,807,779**
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	85,375,734	296,919	14,749,579	999,628	**101,421,860**
Ստորադաս փոխառություն	852,105	-	6,841,986	-	**7,694,091**
Այլ պարտավորություններ	1,954,057		1,279	-	**1,955,336**
Ընդամենը պարտավորություններ	**116,989,674**	**296,920**	**21,592,844**	**999,628**	**139,879,066**
Զուտ դիրք	**64,032,406**	**(167,288)**	**(21,181,333)**	**(998,429)**	**41,685,356**

ՏՀԶԿ* Տնտեսական համագործակցության և զարգացման կազմակերպություն:

Հաշվետու ժամանակաշրջան

Վարկեր, այդ թվում՝	Աշխատող վարկեր		Չաշխատող վարկեր				Ընդամենը	Քանակ
	Փուլ 1	Քանակ	Փուլ 2	Քանակ	Փուլ 3	Քանակ		
Առևտուր	1,613,408	91	1,305	1	19,585	4	**1,634,298**	**96**
Արդյունաբերություն	19,400,218	68	24,107	2	1,511	1	**19,425,836**	**71**
Գյուղատնտեսություն	1,673,418	191	-	-	17,344	2	**1,690,762**	**193**
Սպասարկում	4,288,815	53	10,205	1	7,295	2	**4,306,315**	**56**
Շինարարություն	3,148,452	29	-	-	-	-	**3,148,452**	**29**
Հիփոթեք	8,556,278	1,309	43,567	9	65,308	10	**8,665,153**	**1,328**
Սպառողական վարկեր, այդ թվում՝	5,466,411	15,905	35,925	109	103,670	381	**5,606,006**	**16,395**
Անշարժ գույքի գրավով	419,862	116	-	-	12,626	3	**432,488**	**119**
Ոսկու գրավով	2,298,003	6,032	9,362	18	8,629	40	**2,315,994**	**6,090**
Քարտային վարկեր	4,900,061	10,895	18,256	51	86,412	281	**5,004,729**	**11,227**
Այլ ճյուղեր	59,543,355	72	-	-	71,568	1	**59,614,923**	**73**
Ընդամենը	**108,590,416**	**28,613**	**133,365**	**173**	**372,693**	**682**	**109,096,474**	**29,468**

Նախորդ ժամանակաշրջան

Վարկեր, այդ թվում՝	Աշխատող վարկեր		Չաշխատող վարկեր				Ընդամենը	Քանակ
	Դաս 1	Քանակ	Դաս 2	Քանակ	Դաս 3	Քանակ		
Առևտուր	1,392,190	89	-	-	27,191	3	**1,419,381**	**92**
Արդյունաբերություն	17,612,632	62	-	-	249,446	1	**17,862,078**	**63**
Գյուղատնտեսություն	1,437,623	149	-	-	16,269	2	**1,453,892**	**151**
Սպասարկում	4,578,269	45	-	-	4,163	2	**4,582,432**	**47**
Շինարարություն	1,597,482	23	-	-	-	-	**1,597,482**	**23**
Հիփոթեք	8,704,818	1,330	29,574	10	91,681	16	**8,826,073**	**1,356**
Սպառողական վարկեր, այդ թվում՝	5,425,828	15,770	25,554	146	126,268	558	**5,577,650**	**16,474**
Անշարժ գույքի գրավով	426,205	111	-	-	22,441	6	**448,646**	**117**
Ոսկու գրավով	2,172,990	6,009	5,198	23	15,667	58	**2,193,855**	**6,090**
Քարտային վարկեր	4,669,210	10,643	17,862	79	143,891	404	**4,830,963**	**11,126**
Այլ ճյուղեր	56,293,171	69	-	-	129,972	1	**56,423,143**	**70**
Ընդամենը	**101,711,223**	**28,180**	**72,990**	**235**	**788,881**	**987**	**102,573,094**	**29,402**

36.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկի վերլուծություն

Շուկայական ռիսկը հավանականություն է, որ շուկայական գների (տոկոսադրույքներ, արտարժույթի փոխարժեքներ, բաժնային գործիքների գներ և այլն) տատանումը բացասական ազդեցություն կունենա Բանկի կապիտալի և/կամ շահույթի վրա:

Տոկոսադրույքի ռիսկը հավանականություն է, որ շուկայական տոկոսադրույքների անցանկալի տեղաշարժերը բացասական ազդեցություն կունենան Բանկի կապիտալի և/կամ շահույթի վրա: Բանկում տոկոսադրույքների փոփոխության ռիսկի չափումը կատարվում է ակտիվների և պարտավորությունների վերադարձելիության ժամկետի ճեղքվածքի հաշվարկման (GAP-վերլուծություն) և դյուրացիայի մոդելի միջոցով:

Արտարժութային ռիսկը հավանականություն է, որ արժույթի փոխարժեքի տատանումները բացասական ազդեցություն կունենան Բանկի կապիտալի և/կամ շահույթի վրա: Վերաբերում է ինչպես առևտրային, այնպես էլ վարկային գործառնություններին: Բանկի արտարժութային ռիսկի զսպման նպատակով Բանկի յուրաքանչյուր արտարժույթի և արտարժույթների արժութային դիրքերի համար գործում են ներքին սահմանաչափերը: Բանկում արտարժութային ռիսկի չափումը կատարվում է ակտիվների և պարտավորությունների վերադարձելիության ժամկետի ճեղքվածքի հաշվարկման (GAP-վերլուծություն) և VAR մոդելի միջոցով:

Արտարժույթի ռիսկ

Բանկի կողմից ներկայացվում է բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների

Հաշվետու ժամանակաշրջան

Ակտիվներ	**ՀՀ դրամ**	**I խմբի արտարժույթ***	**II խմբի արտարժույթ****	**Ընդամենը**
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	11,080,525	3,350,073	268,494	**14,699,092**
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. Նկատմամբ	13,832,614	705,396	32,044	**14,570,054**
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքներ	-	-	-	**-**
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող տրված վարկեր և	64,309,774	43,660,446	-	**107,970,220**
Իրական արժեքով՝այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆին.	4,741,419	3,252	-	**4,744,671**
ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող այլ ֆինանսական ակտիվներ	33,467,887	1,723,413	-	**35,191,300**
Այլ	8,997,094	1,932,356	-	**10,929,450**
Ընդամենը ակտիվներ	**136,429,313**	**51,374,936**	**300,538**	**188,104,787**
Պարտավորություններ	-	-	-	**-**
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. Նկատմամբ	5,822,191	17,714,319	4,376	**23,540,886**
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	83,002,132	26,973,147	84,354	**110,059,633**
Ստորադաս փոխառություն	3,852,973	3,859,129	-	**7,712,102**
Այլ պարտավորություններ	1,796,631	673	-	**1,797,304**
Ընդամենը պարտավորություններ	**94,473,927**	**48,547,268**	**88,730**	**143,109,925**
Զուտ դիրք	***41,955,386***	***2,827,668***	***211,808***	**44,994,862**

Նախորդ ֆինանսական տարվա վերջի դրությամբ

Ակտիվներ	**ՀՀ դրամ**	**I խմբի արտարժույթ***	**II խմբի արտարժույթ****	**Ընդամենը**
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	14,540,572	2,608,543	240,415	**17,389,530**
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. Նկատմամբ	10,400,519	463,582	34,770	**10,898,871**
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքներ	-	-	-	**-**
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող տրված վարկեր և	57,623,886	43,678,939	-	**101,302,825**
Իրական արժեքով՝այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆին.	3,786,548	493,904	-	**4,280,452**
ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող այլ ֆինանսական ակտիվներ	36,091,566	1,714,297	-	**37,805,863**
Այլ	7,941,743	1,945,138	-	**9,886,881**
Ընդամենը ակտիվներ	**130,384,834**	**50,904,403**	**275,185**	**181,564,422**
Պարտավորություններ	-	-	-	**-**
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. Նկատմամբ	9,683,643	19,124,136	-	**28,807,779**
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	75,207,562	26,187,938	26,360	**101,421,860**
Ստորադաս փոխառություն	3,855,671	3,838,420	-	**7,694,091**
Այլ պարտավորություններ	1,950,860	4,476	-	**1,955,336**
Ընդամենը պարտավորություններ	**90,697,736**	**49,154,970**	**26,360**	**139,879,066**
Զուտ դիրք	**39,687,098**	**1,749,433**	**248,825**	41,685,356

* Բանկի <I խմբի արտարժույթի> կազմում ընդգրկված են հետևյալ արտարժույթները՝ ԱՄՆ-ի դոլարը, եվրոն, անգլիական ֆունտ ստեռլինգը, շվեյցարական ֆրանկ, կանադական դոլար, ավստրալիական դոլար, բանկային ոսկին:

** Բանկի <II խմբի արտարժույթի> կազմում ընդգրկված են հետևյալ արտարժույթները՝ ռուսական ռուբլին, վրացական լարին, ուկրաինական գրիվնյան:

Բանկի կողմից ներկայացվում է բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների տեսակների.

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքների տեսակները	**ՀՀ դրամ**	**I խմբի արտարժույթ***	**II խմբի արտարժույթ****	**Ընդամենը**
Ֆյուչերսային գործիքների գծով				
-պարտավորություններ				
-պահանջներ				
Ֆորվարդային գործիքների գծով				
-պարտավորություններ				
-պահանջներ				
Օպցիոնների գծով				
-պարտավորություններ				
-պահանջներ				
Սվոպերի գծով				
-պարտավորություններ	-	4,353,348	-	4,353,348
-պահանջներ	2,887,183	1,468,776	-	4,355,959
Այլ ածանցյալ գործիքների գծով				-
-պարտավորություններ				-
-պահանջներ				-
Զուտ դիրք ըստ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների	2,887,183	-2,884,572	0	2,611
Զուտ բաց դիրք*	**36,799,915**	**4,634,005**	**248,825**	**41,682,745**

* նախորդ աղյուսակում ստացված 'Զուտ դիրք' տողի տվյալներից հանվում են 'Զուտ դիրք ըստ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների' տողի համապատասխան տվյալները:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Բանկը ներկայացնում է հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ տոկոսաբեր/տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների վերլուծությունն ըստ տոկոսադրույքների վերանայման ժամկետների.

Հոդվածի անվանումը	մինչև 1 ամիս		1-ից մինչև 3 ամիս		3-ից մինչև 6 ամիս		6-ից մինչև 1 տարի		1-ից մինչև 5 տարի		5 տարուց ավելի	
	դրամով	արտարժ.	դրամով	արտարժ.	դրամով	արտարժ.	դրամով	արտարժ.	դրամով	արտարժ.	դրամով	արտարժ.
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ, այդ թվում՝	**16,656,502**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
վարկեր		-								-		
ավանդներ	3,000,246	-				-						
հետգնման պայմանագրեր	13,656,256	-										
Հաճախորդներին ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ, այդ թվում՝	**2,692,883**	**1,970,808**	**9,469,070**	**2,763,615**	**5,117,398**	**5,948,065**	**15,652,463**	**9,090,756**	**26,808,794**	**19,782,503**	**4,487,401**	**3,641,247**
վարկեր	2,558,882	1,970,808	9,381,006	2,268,258	4,992,651	5,948,065	15,458,033	9,090,756	26,563,823	19,782,503	4,487,401	3,641,247
ավանդներ				-		-	-			-		-
ֆակտորինգ	134,001		88,064		124,747		194,430		244,971			
լիզինգ												
հետգնման պայմանագրեր				495,357								
արժութային սվոպ												
այլ												
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող և Իրական արժեքով՝այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**524,994**	**-**	**4,170,923**	**-**
երկարաժամկետ պարտք. Գործիքներ			-		-		-		524,994		4,170,923	
կարճաժամկետ պարտք. Գործիքներ												
ավանդային հավաստագրեր												
կապիտալի գոծիքներ												
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող արժեթղթեր	**4,469,713**	**-**	**731,679**	**-**	**860,772**	**-**	**2,136,485**	**-**	**20,385,195**	**1,689,648**	**4,750,754**	**-**
Տեղաբաշխված այլ միջոցներ												
Ընդամենը	**23,819,098**	**1,970,808**	**10,200,749**	**2,763,615**	**5,978,170**	**5,948,065**	**17,788,949**	**9,090,756**	**47,718,983**	**21,472,151**	**13,409,077**	**3,641,247**
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ.-ների նկատմամբ, այդ թվում՝	**183,911**	**5,804,299**	**1,145,143**	**1,887,056**	**256,591**	**6,728,594**	**473,951**	**3,133,207**	**1,140,036**	**160,784**	**488,844**	**-**
վարկեր	19,162	2,018,826	25,143	1,404,696	116,591	6,728,594	253,951	3,133,207	1,065,036	160,784	488,844	-
ավանդներ	164,749	-	1,120,000	-	140,000	-	220,000	-	75,000	-	-	-
ֆատկորինգ												
լիզինգ												
հետգնման պայմանագրեր		3,785,473		482,360								

արժութային սվոպ												
այլ												
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ, այդ թվում՝	**4,298,214**	**1,775,812**	**8,829,272**	**1,919,701**	**6,978,194**	**2,617,165**	**14,404,719**	**2,304,346**	**13,431,461**	**11,981,055**	**33,535**	**140,233**
ավանդներ	4,285,568	1,775,812	8,803,683	1,919,701	6,939,266	2,617,165	14,323,769	2,304,346	13,268,074	11,981,055	33,535	140,233
հետգնման պայմանագրեր												
արժութային սվոպ												
Այլ	12,646		25,589		38,928		80,950		163,387		-	
Ստորադաս փոխառություն	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**3,852,973**	**3,859,129**
Ներգրաված այլ միջոցներ												
Ընդամենը	**4,482,125**	**7,580,111**	**9,974,415**	**3,806,757**	**7,234,785**	**9,345,759**	**14,878,670**	**5,437,553**	**14,571,497**	**12,141,839**	**4,375,352**	**3,999,362**
Զուտ դիրք	**19,336,973**	**(5,609,303)**	**226,334**	**(1,043,142)**	**(1,256,615)**	**(3,397,694)**	**2,910,279**	**3,653,203**	**33,147,486**	**9,330,312**	**9,033,725**	**(358,115)**

Բանկի կողմից ներկայացվում է հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ տոկոսաբեր/տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համար գործող միջին տոկոսադրույքները.

Հոդվածի անվանումը	Հաշվետու ժամանակաշրջանի տոկոսադրույքներ		Նախորդ ֆինանսական տարվա վերջի տոկոսադրույքներ	
	ՀՀ դրամ	Արտարժույթ	ՀՀ դրամ	Արտարժույթ
	%	%	%	%
Ակտիվներ				
Մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	**3.00**		**4.00**	
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին.կազմ. նկատմամբ, այդ թվում՝	**5.11**		**6.10**	
միջբանկային վարկեր				
միջբանկային ռեպո	**5.11**		**6.06**	
միջբանկային տոկոսային սվոպ				
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող տրված վարկեր և փոխառություններ	**13.89**	**10.62**	**14.28**	**10.65**
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող և Իրական արժեքով՝այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող արժեղթեր	**11.07**	**9.50**	**11.11**	**9.50**
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող արժեղթեր	**8.60**	**7.50**	**8.79**	**7.50**
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. Նկատմամբ	**8.02**	**2.45**	**10.56**	**3.05**
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	**9.31**	**5.74**	**9.92**	**5.81**
Պարտավորություններ բանկի կողմից թողարկված արժեղթերի գծով				

36.3.Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը հավանականություն է, որ Բանկը բավարար իրացվելի միջոցներ չի ունենա պարտավորությունները ժամանակին մարելու համար: Կարող է հանդես գալ երկու եղանակով՝ միջոցների ներգրավման անհնարինություն և ակտիվների իրացվելիության ռիսկ:
Բանկում իրացվելիության կառավարման նպատակն է ստեղծել այնպիսի ֆինանսական կարողությունների ամբողջություն, որը հնարավորություն կտա առանց լուրջ հիմնախնդիրների բավարարելու բոլոր տեսակի կրեդիտորների, ավանդատուների և այլ հաճախորդների օրինական դրամական պահանջները, որոնք կարող են արտացոլված լինել Բանկի հաշվեկշռային և հետհաշվեկշռային հոդվածներում, ինչպես նաև այս ամենի հետ մեկտեղ ապահովել շահութաբերության հնարավոր առավելագույն մակարդակ:
Բանկում իրացվելիության ապահովման և իրացվելիության ռիսկի արդյունավետ կառավարման նպատակով իրականացվում է ակտիվների և պասիվների փոխհամաձայնեցված կառավարում, ապահովելով բավարար բարձր իրացվելի ակտիվների առկայություն, ռեսուրսների կայունություն, ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ճեղքվածքների ընդունելի սահմանաչափեր, միջոցներ ներգրավելու հնարավորություններ, ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքային դիվերսիֆիկացիայի ապահովում, իրացվելիության և շահութաբերության օպտիմալ հարաբերակցության ապահովում:

Բանկը ձգտում է ակտիվորեն պահպանել ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված և կայուն կառուցվածքը, որը ներառում է այլ բանկերից և միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված երկարաժամկետ ու կարճաժամկետ վարկերը, հիմնական իրավաբանական անձանց և անհատների ավանդները: Բանկը ձգտում է ապահովել բարձր իրացվելի ակտիվների բազմազանեցված պորտֆել՝ իրացվելիության անկանխատեսելի պահանջներն արագ ու հեշտությամբ բավարարելու նպատակով:

Ռիսկերի կառավարման կենտրոնի կողմից իրականացվում են կանոնավոր սթրես-թեստեր շուկայի սովորական ու արտասովոր պայմանները հաշվի առնող տարբեր սցենարների տեսանկյունից:

Հաշվետու ժամանակաշրջան

	Չաշխատող	Մարմանը մնացել է		

Հոդվածի անվանումը	ժամկետանց	ժամկետային	ցպահանջ	մինչև 3 ամիս	3-ից մինչև 6ամիս	6-ից մինչև 12 ամիս	1-ից մինչև 5 տարի	5 տարուց ավելի	Անժամկետ	Ընդամենը
Ակտիվների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ										
Կանխիկ և կանխիկին հավասարեցված դրամական միջոցներ,մնացորդ ՀՀ ԿԲ-ում	-	-	11,606,014	2,999,429	-	-	-	-	86,000	14,691,443
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	-	-	741,791	13,748,841	-	-	-	-	79,422	14,570,054
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող տրված վարկեր և փոխառություններ	98,628	1,451,967	-	15,243,333	11,104,046	24,826,743	46,943,364	8,302,140	-	107,970,221
Արժեթղթեր, այդ թվում՝	-	-	-	4,685,445	1,011,001	3,177,170	22,943,944	8,118,410	-	39,935,970
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող	-	-								-
Իրական արժեքով՝այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող	-	-	-	-	-	978,188	533,809	3,232,674	-	4,744,671
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող	-	-	-	4,685,445	1,011,001	2,198,982	18,783,961	4,375,990	-	31,055,379
ռեպո համաձայնագրով վաճառված	-	-	-	-	-	-	3,626,174	509,746	-	4,135,920
Այլ պահանջներ	200	16,387	2,948,013	17,621	6,286	863,907	1,093,062	-	-	4,945,476
Պայմանագրային պահանջներ**										-
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	98,828	1,468,354	15,295,818	36,694,669	12,121,333	28,867,820	70,980,370	16,420,550	165,422	182,113,164
Այդ թվում՝									-	-
I խմբի արտարժույթով	97,241	411,675	3,983,050	8,045,072	2,363,252	8,897,259	25,656,516	4,175,924	-	53,629,989
II խմբի արտարժույթով	-	-	241,901	-	-	-	-	-	-	241,901
Այդ թվում՝	-	-		-	-	-	-	-	-	
Փոփոխվող տոկոսադրույքներով	98	7,216	-	94	48	100	1,097	7,185	-	15,838
Ֆիքսված տոկոսադրույքներով	98,530	1,429,513	335	34,984,265	11,381,568	27,132,227	69,886,211	16,413,365	-	161,326,014
Անտոկոս	200	31,625	15,295,483	1,710,310	739,717	1,735,493	1,093,062	-	165,422	20,771,312
Պարտավորությունների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ										
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ			2,293,486	8,751,739	7,092,632	3,610,734	1,303,451	488,844	-	23,540,886
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ, այդ թվում՝			35,309,883	16,242,612	9,946,520	17,010,756	26,293,446	5,256,417	-	110,059,634
ցպահանջ ավանդներ			34,243,332	-	-	-	-	-	-	34,243,332
ժամկետային ավանդներ			102	16,242,612	9,946,520	17,010,756	26,293,446	5,256,417	-	74,749,853
այլ			1,066,449	-	-	-	-	-	-	1,066,449
Պարտավորություններ բանկերի կողմից թողարկված արժեթղթերի գծով			-	-	-	-	-	-	-	-
Ստորադաս փոխառություն			-	-	-	-	-	7,712,102	-	7,712,102
Այլ պարտավորություններ			1,446,109	36,989	38,928	80,949	163,388	-	-	1,766,363
Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորություններ			861,826	197,098	1,931,706	639,927	241,801	-	-	3,872,358
Այդ թվում՝ Պայմանագրային պարտավորություններ**				842	750	1,385	6,222	704		9,903
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	-	-	39,049,478	25,031,340	17,078,080	20,702,439	27,760,285	13,457,363	-	143,078,985
Այդ թվում՝									-	
I խմբի արտարժույթով	-	-	4,996,434	10,946,028	9,562,239	5,576,850	13,032,480	4,433,237	-	48,547,268
II խմբի արտարժույթով	-	-	84,354	4,376	-	-	-	-	-	88,730
Խոշոր պարտավորություններ*	-	-	18,227,553	38,611	4,026,294	19,921	26,096	19,536	-	22,358,011
Այդ թվում՝	-	-							-	-
Փոփոխվող տոկոսադրույքներով	-	-		-	-	-	23,537	0	-	23,537
Ֆիքսված տոկոսադրույքներով	-	-	17,332,441	24,901,497	17,078,080	20,471,224	27,736,748	13,457,363	-	120,977,353
Անտոկոս	-	-	21,717,037	129,843	-	231,215	-	-	-	22,078,095
Զուտ իրացվելիության ճեղքվածք	**98,828**	**1,468,354**	**- 23,753,660**	**11,663,329**	**- 4,956,747**	**8,165,381**	**43,220,085**	**2,963,187**	**165,422**	**39,034,179**
Այդ թվում՝	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
I խմբի արտարժույթով	**97,241**	**411,675**	**- 1,013,384**	**- 2,900,956**	**- 7,198,987**	**3,320,409**	**12,624,036**	**- 257,313**	**-**	**5,082,721**
II խմբի արտարժույթով	**-**	**-**	**157,547**	**-4376**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**153,171**
փոփոխվող տոկոսադրույքների համար	**-**	**-**	**- 18,227,553**	**- 38,611**	**- 4,026,294**	**- 19,921**	**- 26,096**	**- 19,536**	**-**	**- 22,358,011**
ֆիքսված տոկոսադրույքների համար	**98**	**7,216**	**-**	**94**	**48**	**100**	**1,097**	**7,185**	**-**	**15,838**
Կուտակային իրացվելության ճեղքվածք	**98,530**	**1,429,513**	**335**	**34,984,265**	**11,381,568**	**27,132,227**	**69,862,674**	**16,413,365**	**-**	**39,034,179**

Նախորդ ֆինանսական տարվա վերջի դրությամբ

	Չաշխատող	Մարմանը մնացել է		

Հոդվածի անվանումը	ժամկետանց	ժամկետային	ցպահանջ	մինչև 3 ամիս	3-ից մինչև 6 ամիս	6-ից մինչև 12 ամիս	1-ից մինչև 5 տարի	5 տարուց ավելի	Անժամկետ	Ընդամենը
Կանխիկ և կանխիկին հավասարեցված դրամական միջոցներ,մնացորդ ՀՀ ԿԲ-ում			10,414,587	6,500,000					324,500	17,239,087
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ			520,802	10,298,814					79,255	10,898,871
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող տրված վարկեր և փոխառություններ	108,577	1,290,915	-	11,571,777	13,258,855	21,658,377	45,030,191	8,384,134		101,302,826
Արժեթղթեր, այդ թվում՝	-	-	133,262	1,924,859	5,268,700	6,137,164	20,883,345	7,738,984	-	42,086,314
Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող										-
Իրական արժեքով՝այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող			133,262			97,172	1,123,786	2,926,232		4,280,452
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող				1,821,241	5,268,700	6,039,992	14,429,510	1,670,065		29,229,508
ռեպո համաձայնագրով վաճառված				103,618			5,330,049	3,142,687		8,576,354
Այլ պահանջներ		1,355	1,852,838	64,090	8,820	23,248	1,981,020		6,105,953	10,037,324
Պայմանագրային պահանջներ**										-
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	108,577	1,292,270	12,921,489	30,359,540	18,536,375	27,818,789	67,894,556	16,123,118	6,509,708	181,564,422
Այդ թվում՝										-
I խմբի արտարժույթով	65,402	369,967	3,129,276	2,800,376	6,460,015	8,365,240	25,296,804	4,416,956	79,626	50,983,662
II խմբի արտարժույթով			267,619	7,566						275,185
Այդ թվում՝										
Փոփոխվող տոկոսադրույքներով				560	314	927	21,219	26,109		49,129
Ֆիքսված տոկոսադրույքներով	108,577	1,290,915	214,235	28,900,055	17,454,440	25,655,215	65,851,037	16,097,009		155,571,483
Անտոկոս		1,355	12,707,254	1,458,925	1,081,621	2,162,647	2,022,300		6,509,708	25,943,810

Պարտավորությունների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ

Ակտիվների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ										
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ			2,224,490	10,878,216	6,222,064	7,285,993	1,619,530	577,486		28,807,779
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ, այդ թվում՝			33,119,418	9,839,516	8,120,427	21,371,566	23,723,594	5,247,339	-	101,421,860
ցպահանջ ավանդներ			32,678,528							32,678,528
ժամկետային ավանդներ				9,839,516	8,120,427	21,371,566	23,723,594	5,247,339		68,302,442
այլ			440,890							440,890
Պարտավորություններ բանկերի կողմից թողարկված արժեթղթերի գծով										-
Ստորադաս փոխառություն								7,694,091		7,694,091
Այլ պարտավորություններ			1,945,860						9,476	1,955,336
Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորություններ			1,031,535	72,100	246,813	1,254,303	37,215			2,641,966
Այդ թվում՝ Պայմանագրային պարտավորություններ**				2,179	842	1,592	6,915	1,392		12,920
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	-	-	37,289,768	20,717,732	14,342,491	28,657,559	25,343,124	13,518,916	9,476	139,879,066
Այդ թվում՝										
I խմբի արտարժույթով			3,945,312	10,201,626	6,441,289	12,710,445	11,761,265	4,093,395		49,153,332
II խմբի արտարժույթով			26,360							26,360
Խոշոր պարտավորություններ*			17,181,841	134,127	3,553,400	3,619,838	4,306,450	12,511,839		41,307,495
Այդ թվում՝										-
Փոփոխվող տոկոսադրույքներով					673	100	870	20,871		22,514
Ֆիքսված տոկոսադրույքներով			11,891,633	20,497,829	14,129,314	28,657,459	25,342,254	13,498,045	-	114,016,534
Անտոկոս			25,398,131	219,903	212,504				9,476	25,840,014
Զուտ իրացվելիության ճեղքվածք	**108,577**	**1,292,270**	**- 24,368,279**	**9,641,808**	**4,193,884**	**- 838,770**	**42,551,432**	**2,604,202**	**6,500,232**	**41,685,356**
Այդ թվում՝	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
I խմբի արտարժույթով	**65,402**	**369,967**	**- 816,036**	**- 7,401,250**	**18,726**	**- 4,345,205**	**13,535,539**	**323,561**	**79,626**	**1,830,330**
II խմբի արտարժույթով	**-**	**-**	**241,259**	**7,566**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**248,825**
փոփոխվող տոկոսադրույքների համար	**-**	**-**	**- 17,181,841**	**- 134,127**	**- 3,553,400**	**- 3,619,838**	**- 4,306,450**	**- 12,511,839**	**-**	**- 41,307,495**
ֆիքսված տոկոսադրույքների համար	**-**	**-**	**-**	**560**	**314**	**927**	**21,219**	**26,109**	**-**	**49,129**
Կուտակային իրացվելության ճեղքվածք	**108,577**	**1,290,915**	**214,235**	**28,900,055**	**17,453,767**	**25,655,115**	**65,850,167**	**16,076,138**	**-**	**41,685,356**

* ‘‘Խոշոր պարտավորություններ’ տողում լրացվում են բոլոր այն պարտատերերի նկատմամբ բանկի պարտավորությունների (ներառյալ՝ տոկոսագումարները) գումարները, որոնց անհատական պահանջների հանրագումարները բանկի նկատմամբ գերազանցում են բանկի ընդհանուր պարտավորությունների 5% սահմանաչափը՝ առանց հաշվի առնելու փոխկապակցվածությունը:

** ‘Պայմանագրային պահանջներ’ տողում լրացվում են դեռևս չհաշվեգրված (հաշվեկշռում կամ հետհաշվեկշռում չարտացոլված), սակայն պայմանագրով նախատեսված ստացվելիք բոլոր գումարները (այդ թվում՝ տոկոսագումարները)՝ ըստ պայմանագրով նախատեսված մարման ժամկետների:

*** ‘Պայմանագրային պարտավորություններ’ տողում լրացվում են դեռևս չհաշվեգրված, սակայն պայմանագրով նախատեսված վճարվելիք բոլոր գումարները (այդ թվում՝ տոկոսագումարները)՝ ըստ պայմանագրով նախատեսված մարման ժամկետների:

36.4. Գործառնական ռիսկ

Բանկում գործառնական ռիսկերի կառավարման համակարգը ռիսկերի կառավարման համակարգի մաս է, որը հիմնված է գործառնական ռիսկերի գնահատման վրա և ստեղծված է ներքին հսկողության մեխանիզմների ստեղծման, ներդրման, գործարկման, մոնիթորինգի, վերանայման, պահպանման և բարելավման նպատակով: Գործառնական ռիսկերի գնահատումը Բանկում կատարվում է Ռիսկերի կառավարման կենտրոնի կողմից՝ ստացված տեղեկատվության վերլուծության հիման վրա: Ամբողջական գնահատում անցկացնելու համար գործընթացին ներգրավվում են նաև Բանկի այլ աշխատողներ և ստորաբաժանումներ:

Ծանոթագրություն 37. «Կապիտալ և կապիտալի համարժեքություն»

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և կատարում ճշգրտումներ տնտեսական պայմանների փոփոխությունների ու իր գործունեության ռիսկային բնույթին համապատասխան:Կապիտալը պահպանելու կամ դրա մեջ ճշգրտումներ մտցնելու համար Բանկը կարող է ճշգրտել բաժնետերերին վճարվելիք շահաբաժինների գումարը,վերադարձնել կապիտալը բաժնետերերին կամ թողարկել արժեթղթեր:Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում ,քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:Բանկի կապիտալի չափի պահանջները սահմանվում և վերահսկվում են ՀՀ ԿԲ-ի կողմից: Բանկը որպես կապիտալ ճանաչում է ՀՀ օրենսդրությամբ բանկերի կապիտալի համար սահմանված հոդվածները: ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կապիտալի ներկայիս պահանջների համաձայն,որոնք հիմնված են Բազելյան համաձայնագրի սկզբունքների վրա,բանկերը պետք է ապահովեն ,որպեսի կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը բարձր լինի սահմանած նվազագույն մակարդակից:Նվազագույն մակարդակը կազմում է 12%: 2020թ մարտի 31-ի և 2019թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը համապատասխանում է սահմանված մակարդակին: **Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ՀՀ ԿԲ-ի պահանջների համաձայն հաշվարկված կապիտալի կառուցվածքի վերլուծությունը 2020թ հունիսի 30- ի և 2019թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:**

հազ.դրամ

	2020թ հունիս	**2019թ դեկտեմբեր**
Հիմնական կապիտալ		
Բաժնետիրական կապիտալ	23,261,150	23,261,150
Գլխավոր պահուստ	2,142,248	2,142,248
Չբաշխված շահույթ	17,074,961	14,598,816
Նվազեցումներ	2,945,504	2,829,132
Ընդամենը հիմնական կապիտալ	**39,532,855**	**37,173,082**
Լրացուցիչ կապիտալ		
Իրական արժեքով՝այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող	404,664	259,196
Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստ	1,541,377	1,541,377
Ստորադաս փոխառություն	7,700,200	7,687,600
Ընդամենը լրացուցիչ կապիտալ	9,646,241	9,488,173
Ընդամենը կապիտալ	**49,179,096**	**46,661,255**
Ընդամենը ռիսկով կշռված ակտիվներ	**76,435,985**	**66,390,327**
Ընդամենը կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների տոկոսային հարաբերակցություն	**64.34%**	**70.28%**

Եռամսյակի միջին ակտիվներ և կապիտալ

Անվանում	**2020թ. 2-րդ եռ.**
Միջին ակտիվներ	181,767,626
Միջին կապիտալ	43,872,992

Ծանոթագրություն 38. «Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեք»

Բանկը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սովորական բնույթ կրող առք ու վաճառքների դեպքում դրանք ձևակերպվում են գործարքի օրվա ամսաթվով: Սովորական բնույթ կրող ձեռք բերումների դեպքում, երբ ֆինանսական գործիքը հետագայում պետք է չափվի իրական արժեքով, պայմանա գրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակամիջոցում այն հաշվառվում է նույն սմզբունքով, ինչ որ ձեռք բերված գործիքների դեպքում:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, գումարած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների:
Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների (ներառված նաև Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող գործիքները), հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունվետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:
Բանկի կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների. ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ, ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող այլ ֆինանսական ակտիվներ, վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, Իրական արժեքով՝այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ: Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Բանկի ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա հաշվի առնելով ձեռքբերման նպատակները: Ակտիվների հետագա վերադասակարգումը կատարվում է անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո:

Ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Այս կատեգորիայում հաշվառվում են առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները: Ֆինանսական ակտիվը հաշվառվում է այս կատեգորիայում, եթե այն ձեռք է բերվում կարճ ժամկետում վաճառքի նպատակով կամ եթե այդպես է որոշվում ղեկավարության կողմից նշված ակտիվի ձեռք բերման պահին:

Ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող, երբ.

-Այդպես վարվելը զգալիորեն կնվազեցնի չափման անհամապատասխանությունները, որոնք կառաջանային, եթե կապված ածանցյալ գործիքները համարվեին առևտրական նպատակներով պահվող, իսկ հիմք հանդիսացող ֆինանսական գործիքները հաշվառվեին ամորտիզացված գումարով, ինչպես վարկերը կամ հաճախորդներին և բանկերին տրվող կանխավճարները, կամ պարտքային արժեթղթերի տեսքով թողարկված արժեթղթերը:

-Որոշ ներդրումներ, ինչպես օրինակ կապիտալի գործիքներում կատարված ներդրումները, որոնք փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային քաղաքականության համաձայն հաշվառվում են իրական արժեքով և կառավարչական անձնակազմին հաղորդվում են այդ արժեքով, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող, և
Ֆինանսական գործիքները, ինչպես պարտքային արժեթղթերը, որոնք պարունակում են մեկ կամ ավելի բաղադրիչ ածանցյալ գործիքներ, որոնք էականորեն ազդում են դրամական հոսքերի վրա, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր

Ֆիքսված մարման ժամկետով արժեթղթերը դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող, երբ Բանկը հաստատապես մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել այդ ներդրումները մինչև դրանց մարման ժամկետի լրանալը: Եթե Բանկի կողմից իրականացվում է մարման ժամկետին ոչ մոտ ակտիվների էական գումարի վաճառք, ապա ամբողջ դասը վերադասակարգվում է որպես Իրական արժեքով՝այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող: ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող այլ ֆինանսական ակտիվները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած դրանց գծով արժեզրկումից պահուստները:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:
Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն ու փոխատվությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի ու փոխատվությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

Իրական արժեքով՝այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ներդրումներ

Իրական արժեքով՝այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումները պարտքային, ինչպես նաև կապիտալի գործիքներում կատարված այն ներդրումներն են, որոնք Բանկը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով, և որոնք կարող են վաճառվել իրացվելիության կարիքների բավարարման համար, ինչպես նաև տոկոսադրույքներում, փոխարժեքներում կամ բաժնետոմսերի գներում փոփոխությունների դեպքում: Իրական արժեքով՝այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվները նախնական ճանաչումից հետո հաշվառվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքով՝այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած շահույթն ու վնասը վերագրվում է սեփական կապիտալին մինչև ֆինանսական ակտիվի օտարումը կամ արժեզրկումը, որի դեպքում կապիտալում ճանաչված շահույթը կամ վնասը վերաձևակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ամեն դեպքում, տոկոսները հաշվարկվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով՝ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Իրական արժեքով՝այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող կապիտալի գործիքների գծով շահաբաժինները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Բանկը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները:
Ակտիվ ֆինանսական շուկաներում գործող Ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին բորսային փակման պահին այդ ակտիվի գծով գնանշվող գինն է: Եթե գնանշված շուկայական գինը առկա չէ, ապա գործիքի իրական արժեքը որոշվում է գնային մոդելների կամ զեղչված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով: Հակառակ դեպքում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ հանած արժեզրկումից պահուստների գումարները:

Ծանոթագրություն 39«Կանխատեսվող ապագա գործարքների հեջավորում»

Բանկը հեջավորում չի իրականացնում :

Ծանոթագրություն 40. «Ապաճանաչում»

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ.

-վերանում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը,

-Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամողջությամբ և ժամանակին փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն,

և Բանկը կամ (ա) փոխանցում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, այլ փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ այն մարվում է, չեղյալ է համարվում կամ լրացել է դրա ուժի մեջ մնալու ժամկետը:

Փոխառուի փոխատուի միջև պարտքային գործիքների փոխանակումը, որոնց պայմաններն էականորեն տարբերվում են միմյանցից, կամ կատարվում է գործող պարտքային գործիքի պայմանների էական փոփոխություն, իրենից ներկայացնում է հին պարտքի

Ծանոթագրություն 41. «Գրավադրված ակտիվներ»

Բանկը չունի գրավադրված ակտիվներ:

Ծանոթագրություն 42. «Ընդունված գրավ»

Ընդունված գրավ	30/06/20	31/12/19
Այլ արժեթղթեր	18,503,452	15,420,527
Թանկարժեք զարդեր և թանկարժեք քարեր	2,737,980	2,662,540
Անշարժ գույք	67,860,028	64,477,408
Շարժական գույք	4,238,417	4,264,613
Այլ հիմնական միջոցներ	17,101,071	16,037,371
Պատրաստի արտադրանք և ապրանքներ	4,248,020	4,046,870
Դրամական միջոցներ	5,215,112	5,138,457
Վարկային երաշխավորություններ	205,164,495	212,849,623
Այլ երաշխավորություններ	-	-
Այլ գրավ	1,449,746	1,449,746

Ծանոթագրություն 43. «Պարտավորությունների չկատարում/խախտում»

Բանկը չունի չկատարված/խախտված պայմանագրային պարտավորություններ: